

การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย
Applied Dress from Kimono Suit with Thai Fabric

วชิรวดี เชิงสมอ

WACHIRAWADEE CHENGSAKORE

ณัฐกชนันท์ หรุ่นกงทรัพย์

NATGODCHANAN HRUNGONSUP

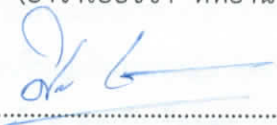
โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อโครงการพิเศษ การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกิโมโนด้วยผ้าไทย
ชื่อ นามสกุล วชิรวดี เชิงสมอ และ ญัฐกชนันท์ หรุ่นก่องทรัพย์
ชื่อปริญญา คหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา และคณะ ออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภรณ์ ขวเลขยางกูร
อาจารย์อชชา หัตถยานานนท์

คณะกรรมการสอบโครงการพิเศษได้ให้ความเห็นชอบโครงการพิเศษฉบับนี้แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์กฤตพร ชูเส็ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์อชชา หัตถยานานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภรณ์ ขวเลขยางกูร)

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

.....หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
(อาจารย์เกศทิพย์ กรี่เงิน)

วันที่ 21 เดือน 11 พ.ศ. 59

ชื่อโครงการพิเศษ	การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย
ชื่อ นามสกุล	วชิรวดี เชิงสมอ และ ณัฐกชนันท์ หรุ่นก่องทรัพย์
ชื่อปริญญา	คหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา และคณะ	ออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

โครงการพิเศษ เรื่อง การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของชุดกิโมโน เพื่อประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย โดยมีวิธีการดำเนินการ 5 ระยะ นำไปสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการตัดเย็บผลิตภัณฑ์ต้นแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา และอาจารย์ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อายุระหว่าง 20-40 ปี จำนวน 120 คน สอบถามโดยการสุ่มแบบบังเอิญ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย โดยการใช้ผ้าทอพื้นเมืองภาคเหนือ 3 ชนิด ได้แก่ ผ้าลายน้ำไหล ผ้าจก และผ้าขี้มูก พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.33 มีอายุระหว่าง 21-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.33 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 97.5 และมีอาชีพนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 96.67 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าขี้มูกมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.21 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านความสวยงาม สวมใส่ได้จริง รูปแบบชุดโดยรวม และด้านรูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24, 4.23, 4.19, และ 4.12 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประยุกต์, กิโมโน, ชุดราตรี

Title	Applied Evening Dress from Kimono Suite by Thai Fabric
Authors	Wachirawadee Chengsamore Natgodchanan Hrungonsup
Major Program	Fashion Clothing and Textile Design,
Faculty	Home Economics Technology
Academic year	2015

ABSTRACT

This special project is the application of creating evening dress from Kimono using Thai silk. There are 5 factors, which can lead to the goal of this project and it can be done by verifying the satisfactory of people to the product of this project. The number of surveys was randomly taken from 120 people at the age of 20-40 with the combination of students and lecturers from the Faculty of Humanities Programme in Japanese at Srinakarinwirot University. After that, the result was taken to calculate the probability, which is shown below:

There are three types of Thai silks, that were used for the survey such as Pha Lai Nam Lai, Pha Jhok and Sinh Muk. The results from the survey show that the satisfaction of people to the product, which were females are about 73.33%. However, the group of female at the age of 21-23 was approximately at 53.33%. Furthermore, there were about 97.5% and 96.67% to be singles and students respectively. As the result of this, the mean satisfaction of this product was 4.21. Finally, the result from calculating the mean of each factors in this product, it was found that the beauty, the fact that it can be worn, overall pattern and the materials used in this product was 4.24, 4.23, 4.19 and 4.12 respectively.

Keyword: Applied, Kimono, Dress

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภรณ์ ชวเลขยางกูร ประธานกรรมการโครงการพิเศษ อาจารย์อัชชา หัตถยานานนท์ กรรมการโครงการพิเศษ และอาจารย์กฤตพร ชูเส็ง กรรมการและอาจารย์ประจำวิชา ที่กรุณาให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโครงการพิเศษตลอดการดำเนินงานให้ลุล่วงไปด้วยดี

สำหรับโครงการพิเศษฉบับนี้ได้ความร่วมมือ และสนับสนุนจากหลายฝ่ายดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนด้านการเงินและกำลังใจเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณ คณาจารย์สาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำโครงการพิเศษจนลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ทุนทรัพย์ในการทำโครงการพิเศษ

ทั้งนี้ผู้ศึกษาโครงการพิเศษ ขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้เอื้อนามทุกท่าน ที่ให้ความรู้และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาทำงาน จนงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วชิรวดี เชิงสมอ
ณัฐกชนันท์ หรุ่นกองทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
ABSTRACT	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 นิยามศัพท์	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของชุดกิโมโน (Kimono)	4
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุดราตรี (Evening Dress)	15
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไทย	17
2.4 ข้อมูลผ้าฝ้าย	23
2.5 ข้อมูลผ้าแก้ว	24
2.6 ข้อมูลการตกแต่งด้วยการปักปล้องอ้อย	24
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	27
3.1 ระยะเวลาที่ 1 การกำหนดชนิดของผ้าไทยที่จะนำมาใช้ในการตัดเย็บชุดราตรี	27
3.2 ระยะเวลาที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโน	29
3.3 ระยะเวลาที่ 3 การออกแบบชุดราตรี	30
3.4 ระยะเวลาที่ 4 การตัดเย็บผลิตภัณฑ์ต้นแบบ	38
3.5 ระยะเวลาที่ 5 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
ที่มีต่อการประยุกต์ ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย	57
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1 ผลข้อมูลพื้นฐาน	55
4.2 ผลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดตราตรีรูปแบบที่ 1 (ลายน้ำไหล)	57
4.3 ผลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดตราตรีรูปแบบที่ 2 (ผ้าจก)	58
4.4 ผลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดตราตรีรูปแบบที่ 3 (ผ้าชีนมุก)	59
4.5 สรุปค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดตราตรี จากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าไทย	60
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุปผล	61
5.2 ข้อเสนอแนะ	63
เอกสารอ้างอิง	64
ภาคผนวก	66
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และบันทึกข้อความ	67
ภาคผนวก ข แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ	70
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ต่อการประยุกต์ชุดตราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าไทย	75
ประวัติผู้ศึกษา	79

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงข้อมูลพื้นฐาน	55
4.2 แสดงผลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดราตรีรูปแบบที่ 1 (ลายน้ำไหล)	57
4.3 แสดงผลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดราตรีรูปแบบที่ 2 (ผ้าจก)	58
4.4 แสดงผลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดราตรีรูปแบบที่ 3 (ผ้าชิ้นมุก)	59
4.5 แสดงผลสรุปค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย	60

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ชุดฟูริโซเดะ	6
2.2 ชุดโฮมงิจิ	6
2.3 ชุดไอโรมุจิ	7
2.4 ชุดโคมง	7
2.5 ชุดเอโดะ โคมง	8
2.6 ชุดโมฟูกุ	9
2.7 ชุดโทเมโซเดะ	9
2.8 ชุดไอโระโทโมโซเดะ	10
2.9 ชุดคุโรโตเมะโซเดะ	10
2.10 ชุดซุเกซาเกะ	11
2.11 ชุดยูซึคาเกะ	11
2.12 ชุดชิโรมากุ	12
2.13 ชุดซุโซอิกิ	12
2.14 โอบิ	13
2.15 ทะบิ	13
2.16 โคะฮาเซะ	14
2.17 รองเท้าเกะตะ	14
2.18 โอบิจิเมะ	15
2.19 ชุดค็อกเทล	15
2.20 ชุดชุดราตรีแบบเป็นทางการ	16
2.21 ชุดราตรีแบบไม่เป็นทางการ	16
2.22 กลุ่มคนไทยวน	18
2.23 ตัวอย่างกลุ่มคนไทลื้อ	18
2.24 ส่วนประกอบผ้าซิ่น	19
2.25 ผ้าลายน้ำไหล	20
2.26 ผ้ายืนจก	21
2.27 ลายมุกขา	22
2.28 ลายมุกหัว	22

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.29 ลายมุกหก	23
2.30 ผ้าแก้ว	24
2.31 ปล้องอ้อย	24
3.1 ผ้าลายน้ำไหล	27
3.2 ผ้ายก	28
3.3 ผ้าซิ่นมุก	28
3.4 ชุดโมฟูกุ	29
3.5 แบบร่างกลุ่มที่ 1	30
3.6 แบบร่างกลุ่มที่ 2	31
3.7 แบบร่างกลุ่มที่ 3	32
3.8 แบบร่างกลุ่มที่ 4	33
3.9 แบบร่างกลุ่มที่ 5	34
3.10 แบบชุดที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก ชุดที่ 1 ผ้าลายน้ำไหล	35
3.11 แบบชุดที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก ชุดที่ 2 ผ้ายก	36
3.12 แบบชุดที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก ชุดที่ 3 ผ้าลายซิ่นมุก	37
3.13 แบบตัดเสื้อ	39
3.14 แบบตัดกระโปรง	40
3.15 การวางแบบตัดลงบนผ้า	41
3.16 การรีดผ้ากาวและกดรอย	41
3.17 ตัวอย่างวิธีการประกอบตัวเสื้อ กระโปรง	42
3.18 ตัวอย่างวิธีการประกอบแขนเสื้อ และซับใน	42
3.19 เย็บประกอบโอปิ ทำโบว์และปักตกแต่ง	43
3.20 ภาพสำเร็จชุดผ้าลายน้ำไหลด้านหน้า	44
3.21 ภาพสำเร็จชุดผ้าลายน้ำไหลด้านข้าง	45
3.22 ภาพสำเร็จชุดผ้าลายน้ำไหลด้านหลัง	46
3.23 ภาพสำเร็จชุดจกด้านหน้า	47
3.24 ภาพสำเร็จชุดจกด้านข้าง	48
3.25 ภาพสำเร็จชุดจกด้านหลัง	49

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.26 ภาพสำเร็จชุดขึ้นมุกด้านหน้า	50
3.27 ภาพสำเร็จชุดขึ้นมุกด้านข้าง	51
3.28 ภาพสำเร็จชุดขึ้นมุกด้านหลัง	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันมีผู้คนจำนวนมากที่สนใจและชื่นชอบในวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ จนมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการแต่งกายของวัฒนธรรมชนชาติญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเองเป็นอย่างมาก และให้ความสำคัญกับการแต่งกาย หากกล่าวถึงชุดประจำชาติของญี่ปุ่น ก็มิโนเป็นอีกชุดหนึ่งที่ถูกล่ามเชาเข้ามาอย่างช้านาน มักจะถูกสวมใส่ในโอกาสพิเศษต่างๆ หรือเทศกาลสำคัญ รูปแบบของชุดกิโมโนจะประกอบไปด้วยเสื้อนางางิ ซึ่งมีลักษณะเป็นเสื้อคลุมขนาดยาว มีแขนเสื้อที่มีความกว้างมาก และสายโอบิ ซึ่งใช้รัดเสื้อคลุมนี้ให้อยู่คงที่ ชุดกิโมโนทั้งของหญิงและชายเมื่อสวมใส่จะพรางรูปร่างของผู้สวมใส่ไม่ให้เห็นสัดส่วนที่แท้จริง ชุดกิโมโนของผู้หญิงที่โสดเป็นกิโมโนแขนยาว ลวดลายที่นิยมคือลายดอกซากุระ กิโมโนของผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะเป็นกิโมโนแขนสั้นสีไม่ฉูดฉาดมาก และมักจะใส่กันในโอกาสที่สำคัญจริงๆ เช่น พิธีแต่งงานหรือชุดโอกาสพิเศษ

หากกล่าวถึงชุดที่ใช้สวมใส่ในโอกาสพิเศษ คงจะหนีไม่พ้นชุดราตรีที่ต้องมีความโดดเด่น สีสด ดึงดูดสายตาผู้คน และใช้สวมใส่ไปงานเลี้ยงอาหารค่ำ หรืองานกลางคืนที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ มีความหรูหราตามโอกาสนั้นๆ เช่น งานโอเปร่า (Opera) งานค็อกเทล (Cocktail) และ งานแต่งงาน เป็นต้น ชุดราตรีที่สวมใส่จึงต้องคำนึงถึงโอกาสและสถานที่ของงาน (โบว์ราตรี, 2555)

ผู้ศึกษาเกิดแนวคิดที่จะประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโน ให้ออกมาในรูปแบบที่มีความทันสมัย และสามารถสวมใส่ได้จริง โดยเห็นถึงความสำคัญของผ้าไทยที่มีลวดลายงดงามและไม่ซ้ำใคร ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติไทย นำมาเป็นวัสดุในการตัดชุดราตรี อีกทั้งยังเป็นการผสมผสานเอกลักษณ์ของชนชาติญี่ปุ่นและชนชาติไทยเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมและความงดงามของลวดลายผ้าไทยให้ออกมาเป็นชุดราตรีที่มีความโดดเด่นทั้งวัฒนธรรมของไทยและการนำเสื้อกิโมโนมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบชุดราตรีในครั้งนี้ อีกทั้งผ้าไทยที่มีชื่อเสียงโด่งดังไม่แพ้ภาคอื่นๆ คือ ผ้าทอพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นผ้าทอที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมากในเรื่องของลวดลายและเทคนิคการทอผ้า ผู้ศึกษาจึงต้องการนำชุดกิโมโนของชนชาติญี่ปุ่นมาทำการออกแบบและตัดเย็บโดยใช้ผ้าทอพื้นเมืองภาคเหนือ เพื่อเป็นเหมือนการรวมสองวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน โดย

ให้ผลิตภัณฑ์ที่ประยุกต์เป็นสื่อกลางในการนำเสนอ และให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสวมใส่ได้ในยุคสมัยปัจจุบัน เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผ้าไทย และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคได้อีกทางหนึ่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบของชุดกิโมโน
- 1.2.2 เพื่อประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

- 1.3.1 ผ้าไทยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้คือผ้าไทยภาคเหนือ ได้แก่ ผ้าลายน้ำไหล ผ้าจก และผ้าชินมุก
- 1.3.2 ชุดโมฟูกุเป็นต้นแบบในการประยุกต์ชุด
- 1.3.3 วัสดุสำหรับนำมาตกแต่ง ได้แก่ ผ้าฝ้ายทอมือ ผ้าแก้ว และ เลื่อมชนิดปล้องอ้อย

1.4 นิยามศัพท์

1.4.1 การประยุกต์ หมายถึง การนำบางสิ่งมาใช้ประโยชน์ โดยปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานะที่เฉพาะเจาะจง "บางสิ่ง" ที่นำมาใช้ ประโยชน์นั้น อาจเป็นทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนำมาใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติ โดยปรับให้เข้า กับบริบทแวดล้อม ที่เป็นอยู่อย่าง เหมาะสม นอกจากนี้ "บางสิ่ง" นั้นอาจเป็นวัตถุดิบของที่นำมานอกเหนือบทบาทหน้าที่เดิม ให้เหมาะสมกับบริบทใหม่ การประยุกต์เป็นการนำทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไปปรับใช้ให้เกิด ประโยชน์ในภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ มักมีการประยุกต์ภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ใน การนำไปใช้จริง ในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เพราะมีความเป็นรูปธรรมมากกว่า การประยุกต์เป็นการนำสิ่งหนึ่งหรือแนวคิดหนึ่งมาปรับใช้ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง การประยุกต์จึงแตกต่างจากการลอกเลียนแบบ การลอกเลียนเป็น การนำสิ่งที่อยู่ในบริบทหนึ่งมาใช้ในอีกบริบทหนึ่งทั้ง หลักการ วิธีการ และรูปแบบ โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ในบริบทที่แตกต่าง กัน คนที่คิดเชิงประยุกต์ได้ดีจะสามารถนำ สิ่งหนึ่งมาใช้ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างลงตัว โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น (อรวรณ, ม.ป.ป.)

1.4.2 กีโมโน เป็นชุดประจำชาติชาติของสตรีชาวญี่ปุ่นในรูปแบบ T-Shape สวมใส่โดยผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ แต่เด็กและผู้ชายก็สามารถสวมใส่ได้เช่นกัน ชุดกีโมโนจะมีหลายรูปแบบซึ่งจะใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (Newman and Shariff, 2009)

1.4.3 ชุดราตรี หมายถึง ชุดที่เหมาะสมสำหรับโอกาสที่เป็นทางการ เครื่องแบบเต็มชุด รวมถึงรองเท้า เป็นเสื้อผ้าที่ต้องใช้อย่างเป็นทางการสำหรับอาหารค่ำ งานเลี้ยง มักจะเน้นถึงความพิถีพิถันกว่าปกติ หรือความฟุ้งเฟ้อ (อ้อม, 2557)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 พัฒนาผ้าไทยให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น
- 1.5.2 เพิ่มมูลค่าให้กับผ้าไทย
- 1.5.3 บุคคลที่สนใจสามารถนำไปต่อยอดเพื่อประกอบเป็นอาชีพได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย เป็นการนำเอารูปแบบดั้งเดิมของเสื้อกิโมโน นำมาออกแบบให้เป็นชุดราตรีที่คงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติญี่ปุ่น ผสมผสานกับความเป็นไทย โดยการนำผ้าไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดเย็บ และจะต้องคำนึงถึงความทันสมัยและการรวมความเป็นไทยและญี่ปุ่นให้ออกมาอย่างสมบูรณ์แบบและสามารถสวมใส่ได้จริง รวมไปถึงยังมีความสอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันอีกด้วย จึงได้มีการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลดังต่อไปนี้

- 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของชุดกิโมโน (Kimono)
- 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุดราตรี (Evening Dress)
- 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไทย
- 2.4 ข้อมูลผ้าฝ้าย
- 2.5 ข้อมูลผ้าแก้ว
- 2.6 ข้อมูลการตกแต่งด้วยการปักปล้องอ้อย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของชุดกิโมโน (Kimono)

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของชุดกิโมโน

คำว่า กิโมโน (Kimono) หมายถึง เสื้อผ้าที่เป็นชุดประจำชาติของญี่ปุ่น มีลักษณะพิเศษตรงที่ชายเสื้อจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และมีผ้าแพรที่เรียกว่า โอบิ (Obi) สำหรับพันรอบเอว ชุดกิโมโนสามารถสวมใส่ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง การสวมชุดกิโมโนในชีวิตประจำวันจะมีเพียงผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะญี่ปุ่นแต่โบราณเท่านั้น หรือสวมใส่เฉพาะงานพิธีการต่างๆ (กิโมโนชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2553)

ในสมัยนารา (ค.ศ. 710-794) ชาวญี่ปุ่นนิยมแต่งชุดท่อนบนกับท่อนล่างเหมือนกัน หรือเป็นผ้าชิ้นเดียวกัน แต่ในสมัยเฮอัน หรือ ค.ศ. 794-1192 (ประมาณ พ.ศ. 1337-1735) ถือเป็นช่วงเริ่มต้นการใส่กิโมโน ชาวญี่ปุ่นพัฒนาเทคนิคการตัดเย็บเสื้อผ้าด้วยการตัดผ้าเป็นเส้นตรง เพื่อให้ง่ายต่อการสวมใส่ อีกทั้งยังเป็นที่เหมาะสมกับทุกสภาพอากาศ โดยในฤดูหนาวมักตัดเย็บจากผ้าเนื้อหนา ส่วนในฤดูร้อนจะตัดเย็บจากผ้าเนื้อบาง ความสะดวกสบายนี้ทำให้ชุดกิโมโนแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว

ผู้ตัดเย็บจะคิดค้นหาวิธีที่ทำให้ชุดกิโมโนมีสีสันโดยผสมผสานกันด้วยสีต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ (กิโมโนชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2553)

ในยุคเอโดะ (ค.ศ. 1600-1868) นักรบซามูไรแต่ละสำนักแต่งตัวแบ่งแยกตามกลุ่มของตัวเอง เรียกว่า ชุดเครื่องแบบ ชุดที่ใส่นี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ชุดกิโมโน ชุดคามิซิมิ ที่ตัดเย็บด้วยผ้าลินินใช้สวมใส่คลุมชุดกิโมโนเพื่อให้ไหลลื่น และกางเกงขายาวที่ดูเหมือนชุดกระโปรงแยกชิ้น ชุดกิโมโนของซามูไรจำเป็นต้องประดับเป็นอย่างมาบนับเป็นผลงานศิลปะอีกชิ้นหนึ่ง ต่อมาในยุคเมจิ (ค.ศ. 1868-1912) ญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากชาวต่างชาติจึงเริ่มเปลี่ยนไปใส่ชุดสากลมากขึ้น และจะใส่ชุดกิโมโนที่เป็นงานพิธีการเท่านั้น (กิโมโนชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2553)

ในปัจจุบันชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะแต่งกายแบบสากล ผู้ที่สวมกิโมโนในชีวิตประจำวันจะมีเพียงผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะญี่ปุ่นแต่โบราณเท่านั้น หรือสวมใส่เฉพาะงานพิธีการต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานปีใหม่ งานฉลองบรรลุนิติภาวะ เป็นต้น (กิโมโนชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2553)

นอกจากชุดกิโมโนแล้ว ยังมีชุดอีกแบบซึ่งถือว่าสวยที่สุด มีชื่อว่า อุชิคาเกะ (Uchikake) ซึ่งเป็นชุดกิโมโนยาวเต็มยศสำหรับเจ้าสาวสวมใส่ในพิธีแต่งงาน ตัดเย็บจากผ้าไหมประดับด้วยดิ้นไหมสีทองและสีเงิน ส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายดอกไม้หรือนก กิโมโนมีด้วยกันหลายรูปแบบ เช่น ชุดกิโมโนสำหรับผู้หญิงที่ยังเป็นโสด และชุดกิโมโนสำหรับผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว การออกแบบจะแตกต่างกัน รวมถึงสีสันความยาวของชายเสื้อ ลวดลาย และเนื้อผ้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสของการสวมใส่และความเป็นพิธีการของงาน (กิโมโนชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2553)

หากเปรียบเทียบการตัดเย็บเสื้อผ้าระหว่างชุดของตะวันตกกับชุดกิโมโนของญี่ปุ่นแล้ว จะเห็นถึงความแตกต่างในด้านการตัดเย็บเพราะชุดของตะวันตก สามารถดัดแปลงแก้ไขตามขนาดของผู้สวมใส่ให้พอดี แต่ชุดกิโมโนจะใช้วิธีตัดเย็บขนาดให้หลวมพอประมาณแต่จะแก้ไขให้พอดีตัวเมื่อต้องนำมาสวมใส่ ดังนั้นจึงต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในการตัดเย็บเป็นพิเศษ ในปัจจุบันหนุ่มสาวชาวญี่ปุ่นมีความคุ้นเคยกับการสวมเสื้อผ้าแบบตะวันตก จึงมีผู้ที่สามารถสวมชุดกิโมโนได้ด้วยตนเองน้อย ดังนั้นชาวญี่ปุ่นจึงกำหนดให้การสวมชุดกิโมโนได้ด้วยตนเองเป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งของการเตรียมตัวเพื่อเป็นเจ้าสาวของสตรีญี่ปุ่น (กิโมโนชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2553)

ความประณีตและความสวยงามของชุดกิโมโนจะบังเกิดขึ้นมาได้ก็ด้วยการตัดเย็บด้วยฝีมือของช่างตัดเสื้อโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว หากผู้ชายจะสวมใส่ชุดกิโมโนบ้างในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ เพราะจะต้องออกมารับแขกที่มาเยือนบ้าน และในโอกาสที่ไม่เป็นทางการอาจจะเหลือเพียงแค่เสื้อคลุมครึ่งท่อน (Haori) กระโปรงแบ่งครึ่ง (Hakama) และชุดยูกาตะ (Yukata) ซึ่งถือว่าเป็นชุดกิโมโนอย่างไม่เป็นทางการที่ได้รับความนิยมอย่างมาก โดยเฉพาะชุดที่ตัดเย็บจากผ้าฝ้าย เมื่อสวมใส่ในฤดูร้อนจะให้ความรู้สึกสบายตัว ไม่ร้อนอบอ้าว (กิโมโนชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2553)

2.1.2 ประเภทของชุดกิโมโน

2.1.2.1 ชุดฟูริโซเดะ (Furisode) จัดเป็นชุดที่เป็นทางการมากที่สุดสำหรับผู้หญิงโสด ลักษณะเป็นชุดกิโมโนที่มีแขนยาว มีสีสันสดใส มักจะสวมใส่ในพิธีฉลองอายุครบ 20 ปี (Seijin Shiki) หรือสวมใส่โดยญาติของเจ้าสาวที่เป็นผู้หญิงโสดในงานแต่งงาน (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.1 ชุดฟูริโซเดะ

ที่มา: Kimonomode (n.d.)

2.1.2.2 ชุดโฮมงจิ (Houmongi) อาจจะถูกสวมใส่โดยผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว และยังไม่ได้แต่งงาน ทั้งนี้ ผู้ที่จะสวมโฮมงจิมักจะเป็นเพื่อนของเจ้าสาวในงานแต่งงาน (ยกเว้นญาติ) และลูกๆ (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.2 ชุดโฮมงจิ

ที่มา: kinds of kimono (2013)

2.1.2.3 ชุดไอโรมุจิ (Iromuji) เป็นชุดกิโมโนที่มีสีเดียว สวมใส่ในพิธีชาซึ่งเป็นพิธีที่ค่อนข้างเคร่งขรึม จึงเหมาะกับการเลือกใช้กิโมโนที่มีสีเดียว ซึ่งอาจจะสวมใส่โดยผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว หรือยังไม่ได้แต่งงาน ส่วนใหญ่ผู้สวมใส่มักจะเป็นผู้หญิงที่เข้าร่วมในพิธีชาหรือผู้หญิงที่เป็นประธานในพิธีชาดังกล่าว (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.3 ชุดไอโรมุจิ

ที่มา: Mai (2013)

2.1.2.4 ชุดโคมง (Komon) เป็นชุดกิโมโนที่มีขนาดเล็ก มักมีลายซ้ำๆ ตลอดทั้งชุด โดยทั่วไปกิโมโนแบบนี้จะสวมใส่สบายมากขึ้น โดยอาจมีการสวมใส่เพื่อไปเดินเล่นรอบเมือง หรือแต่งตัวด้วยโอบิอย่างเป็นทางการ (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.4 ชุดโคมง

ที่มา: Mai (2013)

2.1.2.5 ชุดเอโดะ โคมง (Edo Komon) คือ เทคนิคการย้อมสี ที่เกิดขึ้นในสมัยเอโดะ มีที่มาจากรูปแบบการปรับใส่กับชุดของนักรบ ชุดดังกล่าวถูกนำมาใช้ครั้งแรกในรูปแบบของการปรับปรุง "Kamishimo" ในสมัย Muromachi และถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย และพัฒนาเป็นรูปแบบในช่วง ค.ศ.1624-1644 ในยุคเอโดะ โดยถูกเรียกว่า "Gata komon" หรือ "Kamishimo komon" Edo komon ถูกสร้างขึ้นและความนิยมในช่วงสมัยเอโดะจึงได้ชื่อว่า "Edo komon" ชื่อ "Edo komon" ถูกเสนอในปี ค.ศ. 1955 เมื่อ Kosuke Komiya ที่ยังคงใช้เทคนิคตามแบบดั้งเดิม ได้ถูกกำหนดให้เป็น "ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ" (Important Intangible Cultural Property) (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.5 ชุดเอโดะ โคมง
ที่มา: kimononagaya (n.d.)

2.1.2.6 ชุดโมฟุกุ (Mofuku) เป็นชุดที่สวมเพื่อการไว้ทุกข์ของญาติของผู้เสียชีวิตเท่านั้น ไม่ได้สวมใส่ในโอกาสเฉลิมฉลองหรือในช่วงเวลาที่มีความสุข จัดเป็นชุดไว้ทุกข์อย่างเป็นทางการสำหรับผู้ชายหรือผู้หญิง เป็นประเภทของกิโมโนอย่างเป็นทางการที่สวมใส่โดยสมาชิกในครอบครัวของผู้ตาย ซึ่งตามปกติแล้วจะสงวนไว้สำหรับครอบครัว และคนที่ใกล้ชิดกับผู้ตาย ชุดโมฟุกุเป็นกิโมโนผ้าไหมสีดำ แม้แต่โอบิหรือผ้าคาดเอวก็จะเป็นสีดำทั้งหมด มีเพียงแค้โคมงหรือตราสัญลักษณ์ ส่วนยอดหรือบนส่วนบนของกิโมโน ที่ไม่ได้เป็นสีดำแต่จะเป็นสีขาว (ปราโมท, ม.ป.ป.)
ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 ชุดโมฟูกุ

ที่มา: The lovely planet (2010)

2.1.2.7 ชุดโทเมะโซเดะ (Tomesode) เป็นชุดกิโมโนที่เป็นทางการ มีราคาแพง สวมใส่โดยผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและใช้ในงานแต่งงาน (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.7 ชุดโทเมะโซเดะ

ที่มา: kyotoredblrd (2012)

2.1.2.8 ชุดไอโระโทโมะโซเดะ (Lrotomesode) ชุดกิโมโนสีเดียวมีลวดลายเฉพาะบริเวณส่วนด้านล่างเล็กน้อย ชุดมีความเป็นทางการน้อยกว่าชุด Kurotomesode และสวมใส่โดยผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว โดยผู้สวมใส่มักจะเป็นญาติสนิทของเจ้าสาว และเจ้าบ่าว ในงานแต่งงาน ชุดกิโมโน ชุดไอโระโทโมะโซเดะอาจจะมีสามหรือห้าคามง (*kamon=ตราสัญลักษณ์) (ปราโมท, ม.ป.ป.)
 ดังภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 ชุดไอโระโทโมโซเดะ

ที่มา: Tanuki-kimono (n.d.)

2.1.2.9 ชุดคุโรโทเมะโซเดะ (Kurotomesode) คือ กิโมโนสีดำ มีลวดลายเฉพาะด้านล่าง เป็นกิโมโนอย่างเป็นทางการมากที่สุด สำหรับผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว มักจะสวมใส่โดยแม่ของเจ้าสาว และเจ้าบ่าว ในงานแต่งงานมักจะพิมพ์ลงบนแขน, หน้าอก และด้านหลัง (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.9 ชุดคุโรโตเมะโซเดะ

ที่มา: Thistle-kimono (n.d.)

2.1.2.10 ชุดทซึเกซาเดะ (Tsukesage) ชุดทซึเกซาเดะ จะคล้ายกับโคมงกิ แต่รูปแบบส่วนใหญ่คือ ง่ายและไม่เป็นทางการเป็นประเภทของกิโมโนกึ่งทางการลวดลายจะอยู่ด้านล่างและบริเวณแขนด้านหน้าและด้านหลังไม่ได้ใช้ในโอกาสสำคัญ และ Tsukesage ทั่วไปมักจะใช้สำหรับบุคคลที่ไม่ได้เป็นพิธีกร (ปราโมท, ม.ป.ป.) ดังภาพที่ 2.10

ภาพที่ 2.10 ชุดชุกซาเกะ

ที่มา: Masami akiyoshi (n.d.)

2.1.2.11 ชุดยูซิกาเกะ (Uchikake) ใช้สวมทับกิโมโนเมื่อต้องทำพิธีรีตองอย่างเป็นทางการ เช่น พิธีแต่งงาน เป็นต้น จะเป็นชุดกิโมโนยาวเต็มยศ ซึ่งเจ้าสาวจะเป็นผู้สวมใส่ในพิธีแต่งงาน Uchikake เป็นชุดกิโมโนยาวที่มีสีสันมาก โดยมักจะมีสีแดงเป็นฐานตัดเย็บจากผ้าไหมประดับด้วยดิ้นไหมสีทองและเงินลวดลายส่วนใหญ่จะเป็นดอกไม้หรือนก (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.11 ชุดยูซิกาเกะ

ที่มา: Lee Gabor (2015)

2.1.2.12 ชุดชิโร มากุ (Shiro Maku) เป็นกิโมโนสำหรับใส่ในงานแต่งงานแบบดั้งเดิมของญี่ปุ่น โดยเป็นกิโมโนสีขาว ที่เรียกว่า Shiro-Maku (Shiro = ขาว, Maku = บริสุทธิ์) Shiro Maku จะถูกสวมใส่สำหรับพิธีแต่งงาน โดยกิโมโนของงานแต่งงานจริงจะประกอบด้วยชุดกิโมโนที่แตกต่างกันสองแบบ (ปราโมท, ม.ป.ป.) ดังภาพที่ 2.12

ภาพที่ 2.12 ชุดชิโรมากุ

ที่มา: Hazuki-chan_X_'s Bucket (n.d.)

2.1.2.13 ชุดซุโซฮิกิ หรือ ฮิกิซุริ (Susohiki / Hikizuri) เป็นชุดกิโมโนที่สวมใส่โดย Geisha, Maiko หรือนักแสดงบนเวที สวมใส่ในงานแสดงการเต้นรำแบบดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่น (ปราโมท, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.13 ชุดซุโซฮิกิ

ที่มา: Blue Ruin1 (2014)

2.1.3 อุปกรณ์และเสื้อผ้าที่เกี่ยวข้อง

2.1.3.1 โอบิ ผ้าคาดเอว ของสตรี เรียกว่า “โอบิ” ทำให้ดูไม่รุ่มร่ามมีสีตัดกับกิโมโน (กิโมโน ชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2558)

ภาพที่ 2.14 โอบิ

ที่มา: ปันธิดา (2556)

2.1.3.2 ทะบิ คือถุงเท้าที่เป็นหนึ่งในเครื่องแต่งกายแต่ดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่นมีลักษณะที่โดดเด่นคือ มีรอยแยกระหว่างนิ้วเท้าหัวแม่โป้ง เพื่อให้สะดวก เหมาะกับการสวมใส่กับรองเท้า (กิโมโน ชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2558)

ภาพที่ 2.15 ทะบิ

ที่มา: ปันธิดา (2556)

2.1.3.3 โคะฮาเซะ ในสมัยโบราณทอทำจากหนังสัตว์อย่างหนังกวางหรือหนังลิง แต่ต่อมาก็เริ่มเปลี่ยนมาใช้ผ้าฝ้ายหรือผ้าไหมแทน เพราะทอที่ทอจากหนังสัตว์เมื่อโดนความเย็นแล้วจะแห้งแข็ง (กิโมโน ชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2558)

ภาพที่ 2.16 โคะฮาเซะ

ที่มา: ปันธิตา (2556)

2.1.3.4 รองเท้าเกะตะ หรือที่บ้านเราออกเสียงเป็น รองเท้าเกียะ เป็นรองเท้าที่อยู่คู่กับคนญี่ปุ่นมานาน สามารถใช้ได้ตลอดปี ใส่ได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ตัววัสดุนั้นทำจากไม้ ตรงกลางจะ
ใช้ผ้าฝ้าย ผ้าไหม หรือหนัง (กิโมโน ชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2558)

ภาพที่ 2.17 รองเท้าเกะตะ

ที่มา: ปันธิตา (2556)

2.1.3.5 โอบิจีเมะ เป็นเชือกเส้นเล็กๆที่ผูกทับโอบิทำให้ดูน่ารักผู้ชายไม่นิยมใช้ (กิโมโน ชุดประจำชาติญี่ปุ่น, 2558)

ภาพที่ 2.18 โอบิจีเมะ

ที่มา: กิโมโน ชุดประจำชาติญี่ปุ่น (2558)

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุดราตรี (Evening Dress)

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของชุดราตรี

ประวัติความเป็นมาของชุดราตรีเริ่มขึ้นเมื่อราวๆศตวรรษที่ 15 โดยเริ่มมาจากชุดที่ใช้ในศาลของยุโรปในสมัยนั้น ผ่านมาจนถึงศตวรรษที่ 16-17 ซึ่งเป็นยุคของศิลปะ ชุดที่ใช้ในศาลได้มีการพัฒนามาเรื่อยๆ จนกระทั่งชุดได้เข้าสู่ฝรั่งเศส ชุดถูกทำให้หรูหราขึ้นมา จนกลายเป็นจุดเริ่มต้นของชุดราตรีสำหรับใช้ในงานในปัจจุบัน เมื่อศตวรรษที่ 18 คำว่า ชุดราตรี และ ชุดสวมใส่ที่เป็นทางการเกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ (โบว์ราตรี, 2555)

2.2.2 ประเภทชุดราตรี ชุดราตรีแบบสากลแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆดังนี้

2.2.2.1 ชุดค็อกเทล คือชุดที่สวมใส่ในระหว่างเวลา 18.00 – 20.00 นิยมเป็นชุดราตรีสั้นหลังจาก เวลานี้จะสวมใส่เป็นชุดราตรียาวสำหรับงานเลี้ยง

ภาพที่ 2.19 ชุดค็อกเทล

ที่มา: Sompanshop (2015)

2.2.2.2 ชุดราตรีแบบเป็นทางการ คือชุดราตรีที่มีลักษณะแบบเสื่อผ้าและวัสดุตกแต่งที่มีการเลือกออกแบบมาเป็นพิเศษจัดเป็นเสื้อผ้าชั้นสูง สวมใส่ออกมาแล้วมีความพอดีกับสรีระของสตรีผู้นั้น จะใช้ผ้าที่มีคุณภาพดี สวยงามแปลกตาและแตกต่างเป็นพิเศษกว่าชุดราตรีที่ไม่เป็นทางการ

ภาพที่ 2.20 ชุดราตรีแบบเป็นทางการ

ที่มา: Nassy Luxury Shop (2015)

2.2.2.3 ชุดราตรีแบบไม่เป็นทางการ คือชุดราตรีที่มีรูปแบบแสดงชัดเจนว่าสวมใส่ในเวลาเย็นหรือกลางคืน มีทั้งแบบสั้นและแบบยาวโดยรูปแบบของชุดนั้นจะขึ้นอยู่กับสมัยนิยม

ภาพที่ 2.21 ชุดราตรีแบบไม่เป็นทางการ

ที่มา: Dressania (2015)

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไทย

“ผ้าไทย” เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า และเป็นเอกลักษณ์ของไทย ที่มีการถ่ายทอดจากบรรพชนสู่สังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งในอดีตนั้นผ้าไทยก็เป็นที่รู้จักกันในวงแคบๆ ของชุมชนที่ผลิตกันเองใช้กันเองเฉพาะในแต่ละกลุ่ม มิได้ขยายออกสู่สังคมอันกว้างไกล จนกระทั่ง สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีวิสัยทัศน์อันยาวไกล ได้ทรงนำผ้าไหมไทยออกสู่ตลาดโลกจนกระทั่งทุกวันนี้ ทำให้ผ้าไทยเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วโลกถือเป็นการขยายตลาดผ้าไหมไทยสู่สากลครั้งยิ่งใหญ่ (ผ้าไทยมรดกที่ควรอนุรักษ์, 2558)

สำหรับในประเทศไทย นอกจากปัจจัยด้านประโยชน์ใช้สอยแล้ว วัฒนธรรมความเชื่อคือปัจจัยสำคัญที่ส่งอิทธิพลถึงการรังสรรค์ผืนผ้า ชาวไทยในหลายภูมิภาคทอผ้าสนองตอบความเชื่อและศรัทธาในศาสนาเพื่อเป็นพุทธบูชา เช่น หลังการเก็บเกี่ยวพืชผล ชาวไทลื้อมีประเพณีการถวายผ้าพันใจ โดยรวมกันทอผ้าไตรจีวรให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวันเพื่อถวายพระสงฆ์ คล้ายกับงานจุลกฐิน ขณะที่ชาวอีสานมีประเพณีการทอผ้าไว้ใช้ในงานบุญหรือถวายพระสงฆ์ เช่น การทอผ้าห่อคัมภีร์ หนังสือผูกใบลาน แะการทอผ้าขนาดยาวสำหรับเขียนภาพพระเวสสันดร 13 กัณฑ์ ในงานบุญผะเหวด เป็นต้น (ผ้าไทยมรดกที่ควรอนุรักษ์, 2558)

2.3.2 ผ้าทอพื้นเมืองภาคเหนือ

กลุ่มชนที่อยู่อาศัยในแถบล้านนา และมีอิทธิพลอย่างมากต่อรูปแบบการทอผ้าในภาคเหนือสืบเนื่องถึงปัจจุบันมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ ชาวไท-ยวน หรือ ชาวไทล้านนา ซึ่งมักเรียกตนเองว่าคนเมือง ชาวไทลื้อ ซึ่งอพยพมาจากดินแดนสิบสองปันนาเข้ามาตั้งหลักแหล่งเมื่อประมาณกว่า 200 ปีที่แล้ว และชาวลาว ซึ่งอพยพมาจากประเทศลาว ชาวลาวที่กล่าวถึงนี้เป็นชาวไทกลุ่มต่างๆจากลาว แต่มักเรียกรวมๆว่าชาวลาว

เมื่อครั้งอาณาจักรล้านนารุ่งเรือง เชียงใหม่คือเมืองหลวง ศูนย์กลางของอาณาจักรทางตอนเหนือ ผ้าทอของล้านนาในช่วงนั้นส่วนใหญ่ทอขึ้นจากฝ้าย มีการสั่งนำเข้าไหมจากเมืองน่านบ้าง เพื่อนำมาใช้ในราชสำนักเชียงใหม่โดยเฉพาะผ้าทอที่โดดเด่นของล้านนาอีกชนิดหนึ่งคือผ้าซิ่นสำหรับนุ่งออกงาน ผ้าทอดังกล่าวจะทอเป็นซิ่นต่อเชิงด้วยตีนจก ลวดลายตีนจกซึ่งพบมากคือ ลายช้าง ลายปราสาท และลายขอแบบต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ผ้าไทยล้านนามีจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญ เมื่อล้านนาตกเป็นประเทศราชของสยามในครั้งต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2325 จากนั้นเห็นได้ว่า ผ้าล้านนาได้รับอิทธิพลจากราชสำนักไทยภาคกลางอย่างชัดเจน คือพบรูปแบบการใช้ดินแบบอินเดียและเปอร์เซียบนพื้นผ้าของกลุ่มเจ้านายฝ่ายเหนือและชนชั้นสูง ถือได้ว่าศูนย์กลางของการผลิตทอยกดินนั้นเริ่มต้นขึ้นที่จังหวัดลำพูนในช่วงเวลานั้น และยังคงเป็นแหล่งทอผ้าให้ราชสำนักไทยจนถึงทุกวันนี้ (ผ้าไทย, 2554)

ภาพที่ 2.22 กลุ่มคนไทยวน

ที่มา: ผ้าและอัญมณีไทย (2549)

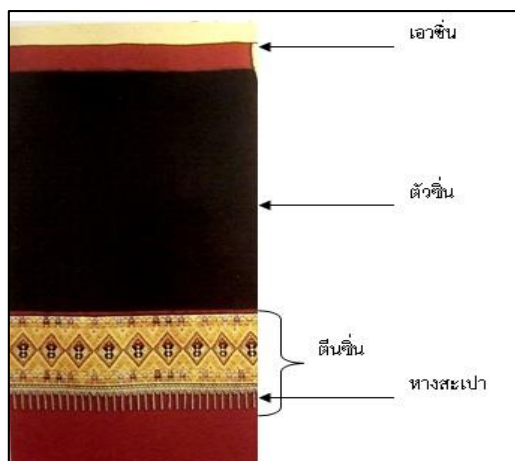

ภาพที่ 2.23 กลุ่มคนไทลื้อ

ที่มา: ผ้าและอัญมณีไทย (2549)

แหล่งวัฒนธรรมภาคเหนือของประเทศไทย ที่เรียกว่า ภาคเหนือตอนบน หรือเรียกว่า “ล้านนา” ผ้าทอมีสีสันและลวดลายงดงาม ผ้าทอของชาวเชียงใหม่และจังหวัดต่างๆ เช่น ลำพูน เชียงราย แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ สุโขทัย และแม่ฮ่องสอน มีผ้าทอของกลุ่มชน 2 พื้นที่ คือ บนพื้นที่ราบ และชาวเขาเผ่าต่างๆ ชนเผ่าวัฒนธรรมภาคเหนือ ได้แก่ ไทยวน (ไทล้านนา) ไทลื้อ ไทยอง และลาว ลักษณะของผ้าล้านนา นิยมทอเป็น “ผ้าซิ่น” โดยทั่วไปประกอบด้วยผ้า 3 ส่วน คือ หัวซิ่น ตัวซิ่น และ ตีซิ่น (เชิงผ้า) ผ้าทอภาคเหนือยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชนในประเทศไทย และสัมพันธ์กับ ประเทศใกล้เคียง เช่น กลุ่มชนในประเทศพม่า กลุ่มชนในประเทศลาว ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็น บูรณาการทางวัฒนธรรมที่บริสุทธิ์ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ถึงศิลปะบนผืนผ้า เช่น ผ้าแม่แจ่ม ผ้าจอมทอง ลายน้ำไหล ผ้าทอสันกำแพง ผ้าทอน้ำไหลเมืองน่าน (โครงการพัฒนาหัตถกรรมในชนบท, ม.ป.ป.)

ดังภาพที่ 2.24

ภาพที่ 2.24 ส่วนประกอบผ้าซิ่น

ที่มา: กรมหม่อนไหม (ม.ป.ป.)

2.3.2.1 ผ้าลายน้ำไหล จังหวัดน่าน ผ้าทอของชาวไทลื้อเมืองน่าน ที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดชนิดหนึ่งในบรรดาผ้าทอพื้นเมืองของไทย นั่นคือ ผ้าทอลายน้ำไหล หรือผ้าลายล้วง

ผ้าลายน้ำไหล เป็นผ้าทอขึ้นชื่อของเมืองน่าน ใช้การทอสลับด้วยการ ล้วงลาย หรือเกาะลาย ซึ่งเกิดจากการใช้มือจับเส้นด้าย ล้วงสอดลงไป在线ยืนตามที่กำหนดไว้จนเกิดเป็น ลวดลาย โดยวิธีการย้อนเส้นด้ายหรือกลับด้าย ลายน้ำไหลแท้ที่จริงก็เกิดจากการสร้างลายด้วยวิธี เช่นนี้ ปกติชาวบ้านจะนิยมทอซิ่นล้วงด้วยผ้าฝ้ายล้วนๆ แต่ที่ใช้ไหมล้วงก็มีบ้าง บางครั้งอาจสอดด้วย ดิ้นก็ได้ความชำนาญในการล้วงจะต้องผ่านการฝึกฝนอย่างมาก กว่าจะล้วงสอดสลับเส้นด้ายเล็กๆ แต่ละเส้น ให้ออกมาเป็นผืนผ้าซึ่งมีลวดลายสีสันทงาม การทอลวดลายด้วยการล้วงหรือเกาะนี้ เป็นเทคนิคเฉพาะตัวซึ่งชาวไทลื้อ ในแถบจังหวัดน่าน และแถบอำเภอเชียงคำ ในจังหวัดพะเยา มีความชำนาญมากเป็นพิเศษ วิธีการกลับด้ายหรือย้อนเส้นด้ายทำให้เกิดเป็นลวดลายซึ่งออกมามีติดต่อกันเป็น แถงยาว เป็นคลื่นเหมือนชั้นบันได มองดูคล้ายสายน้ำไหลนี้ จึงเป็นที่มาของชื่อ ผ้าลายน้ำไหล

ลักษณะของผ้าลายน้ำไหล ยังได้รับการพัฒนาเป็นลวดลายต่างๆอีกหลายลาย เช่น ลานน้ำไหลสายรุ้ง ซึ่งสอดสีหลายสีคล้ายรุ้งคั่นด้วยการเก็บมุก ลายกำปุงหรือลายแมงมุม ซึ่งนำ ลายน้ำไหลมาต่อกันตรงกลาง แล้วเติมลายโดยรอบคล้ายขาแมงมุม (ผ้าไทย, 2545) ดังภาพที่ 2.25

ภาพที่ 2.25 ผ้าลายน้ำไหล

2.3.2.2 ผ้าจก จังหวัดแพร่ ในอดีต เมืองลองเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญเมืองหนึ่งทางทิศใต้ของอาณาจักรล้านนา ซึ่งเป็นเมืองของชาวไทยวนหรือชาวไทยโยนกที่มีวัฒนธรรมต่างๆ รวมทั้งด้านการแต่งกายเป็นแบบเดียวกับชาวโยนกเมืองอื่นในอาณาจักรล้านนาโดยทั่วไปชาวล้านนาส่วนใหญ่เป็นพวกไทยวนซึ่งมีเทคนิคและศิลปะในการทอผ้าในรูปแบบของตนเอง ผู้หญิงไทยวนนิยมแต่งกายด้วยผ้าซิ่นทอชนิดต่างๆ และผ้าซิ่นตีนจกเป็นผ้าซิ่นที่ทอขึ้นเพื่อใช้ในโอกาสพิเศษ โดยวัสดุที่ใช้ในการทอมีทั้งที่เป็นฝ้าย

ไหมดินเงินดินทองทอเป็นผ้าลวดลายสวยงามการทอผ้าตีนจกของชาวเมืองลอง เริ่มขึ้นมานานเพียงใดไม่ปรากฏหลักฐาน แต่สันนิษฐานว่าความรุ่งเรืองของเมืองลองมีมานานกว่า 200 ปี จากหลักฐานภาพถ่ายเจ้านายฝ่ายหญิงของเมืองแพร่ในสมัยก่อน พ.ศ.2445 พบว่า ผ้าซิ่นที่ใช้สวมใส่จะมีเชิงเป็นตีนจก ซึ่งน่าจะเป็นซิ่นตีนจกที่ทอขึ้นโดยช่างทอผ้าชาวเมืองลอง

นอกจากนี้หลักฐานการใช้ผ้าทอตีนจกเมืองลองในการแต่งกายของชาวเมืองลองยังปรากฏมานานนับร้อยปี หลักฐานคือภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ วัดเวียงต้า ตำบลเวียงต้า อำเภอลอง เป็นภาพวิถีชีวิตความเชื่อการแต่งกายของชาวบ้านเวียงต้าซึ่งเป็นคนเมืองลองในยุคนั้นผู้หญิงในภาพใช้สวมใส่เป็นซิ่นตีนจก

ผ้าจกเมืองลองเป็นผ้าทอที่มีลวดลายและสีที่งดงาม ในอดีตส่วนใหญ่เป็นการทอเพื่อนำมาต่อกับผ้าถุงหรือที่เรียกว่า “ซิ่น” เป็นเชิงตีนซิ่น เรียกว่า “ซิ่นตีนจก” และมีการสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าตีนจกมาจนถึงปัจจุบัน ที่มีความสวยงามบอกถึงฐานะและสังคมของผู้สวมใส่ในปัจจุบันช่างทอผ้าตีนจกชาวเมืองลองส่วนใหญ่ได้ใช้อุปกรณ์ที่ช่วยให้การทอลวดลายทำได้รวดเร็วขึ้นโดยวิธีที่เรียกว่า “มัดเขา” เพื่อใช้ในการเก็บลวดลายของผ้าทอตีนจกที่ต้องการจะนำไปทอ โดยจะต้องทำการแกะลายโดยใช้ขนเม่นหรือไม้ไผ่ปลายมนเหลาให้แบนๆ จกล้วงเส้นยืนตามแบบแม่ลายที่จะทอเพื่อมัดเขาเพิ่ม ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้การทอผ้าจกสะดวกขึ้นจากการเหยียบตะกอกเพื่อยกเขา

เพียงครั้งเดียวจะเป็นการยกเส้นยืนตลอดพร้อมกันทั้งแนว ทำให้สะดวกและรวดเร็วในการสอดเส้นไหมสีตามลวดลายที่มัดเอาไว้

การมัดเขาช่างมัดเขาจะทำไว้เพียงครึ่งดอกหรือครึ่งลายเท่านั้น การทอผ้าจากให้เกิดลวดลายเต็มดอกจะต้องยกเขาเก็บลายจนครบจำนวนเขาและวนกลับอีกหนึ่งครั้งจึงจะได้ลวดลายดอก นอกจากนี้ “เขาพิม” ที่มัดเก็บลวดลายไว้แล้ว สามารถเก็บไว้แล้วนำมาประกอบบนกี่เพื่อต่อเส้นด้ายยืนขึ้นใหม่เพื่อทอเป็นผ้าจากผืนใหม่ตามลวดลายเดิม (สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาผ้าไหมไทย, 2556)

ภาพที่ 2.26 ผ้าตีนจก

2.3.2.3 ผ้าซิ่นมุก จังหวัดสุโขทัย การทอผ้ายกมุก เป็นศิลปะการทอผ้าแบบหนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรมไทยวน และกลุ่มวัฒนธรรมไทยวน นิยมทอกันในภาคเหนือเพื่อทำตัวซิ่น เรียกว่า ซิ่นมุก นอกจากนี้ยังมีการทอผ้าด้วยเทคนิคยกมุกของกลุ่มวัฒนธรรมภูไทหรือผู้ไทยในภาคอีสานอีกด้วย ผ้ายกมุกของไทยวนนั้นเดิมทอเพื่อทำเป็น ผ้าซิ่นมุก ซึ่งเป็นส่วนตัวซิ่นของผ้าซิ่นตีนจก ทอลวดลายเป็นวงกลมเล็กๆ เรียงกันเป็นแถวคล้ายกับสร้อยไข่มุก ชาวไทยที่ทอผ้ายกมุกได้แก่ไทยวนในจังหวัดแพร่ จังหวัดอุดรดิตถ์ และจังหวัดสระบุรี เป็นต้น ส่วนไทยวนในจังหวัดเชียงใหม่ไม่นิยมทอผ้ายกมุก กลุ่มไทยวนจังหวัดราชบุรีมีการทอลายมุกแต่ทอด้วยเทคนิคขีด เรื่องการใช้สอยนอกจากจะเย็บต่อกับตัวซิ่นเป็นผ้าซิ่นแล้ว กลุ่มไทยวนจังหวัดสระบุรียังนิยมเย็บเป็นย่าม เรียกว่า ย่ามมุก ผ้ายกมุก คือผ้าที่มีลวดลายเอกลักษณ์ที่ได้จากการเพิ่มเส้นด้ายยืนพิเศษด้วยเทคนิคการทอ โดยใช้เส้นด้ายยืน 2 ชุด ชุดแรกใช้เส้นด้ายยืนสีเดียวหรือสีอื่นทอเป็นพื้นลายขัดธรรมดาเป็นชั้นด้ายยืนที่เป็นพื้น ชุดที่สองใช้เส้นด้ายยืนที่เพิ่มจากเส้นด้ายยืนธรรมดาเป็นชั้นด้ายยืนที่เก็บลวดลายมุก เวลาทอจะใช้วิธีการเหยียบไม้ เพื่อสลับด้ายยืนทั้งสองชั้น จะได้ลวดลายออกมาเต็มหน้าผ้า การ

เกิดลวดลายเกิดจากการใช้ตะกอลายยกด้ายยืนพิเศษ และเส้นยืนพิเศษนี้จะถูกจัดไว้ตอนบนของเส้นยืนธรรมดาที่ขึงไว้ ในการทอผ้ายกมุกเส้นยืนพิเศษถูกดึงลงมาเสริมลงไปบนเส้นยืนธรรมดา และเกิดเป็นลวดลายตามแบบที่เก็บตะกอไว้ ลักษณะลวดลายผ้ายกมุกเป็นรูปลายซ้ำยาวติดต่อกันเป็นเส้นริ้วหรือแถวตามทิศทางของเส้นด้ายยืน (กรมหม่อนไหม, 2445)

ภาพที่ 2.27 ลายมุกขา

ที่มา: กรมหม่อนไหม (2445)

ภาพที่ 2.28 ลายมุกห้า

ที่มา: กรมหม่อนไหม (2445)

ภาพที่ 2.29 ลายมุกหก
ที่มา: กรมหม่อนไหม (2445)

2.4 ข้อมูลผ้าฝ้าย

การทอผ้าฝ้ายในประเทศไทยนั้น คงมีขึ้นหลังการทอผ้าจากป่านักฎชา สันนิษฐานว่าการปลูกฝ้ายในไทยรับเอาพันธุ์และวิธีการมาจากประเทศอินเดีย และหลังจากพบว่าผ้าทอจากฝ้ายมีเนื้อนุ่มสวมใส่สบายและย้อมติดสีดีกว่าผ้าป่านักฎชา อีกทั้งขั้นตอนและกระบวนการแยกและเตรียมฝ้ายก็ไม่ยุ่งยาก ใช้เวลาน้อยกว่าการเตรียมป่านักฎชามาก ชาวไทยจึงค่อย ๆ ใช้ป่านักฎชาลดลงตามลำดับ ปัจจุบันแหล่งปลูกฝ้ายในประเทศไทย คือ จังหวัดเลย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ ลพบุรี ปราจีนบุรี สุโขทัย เพชรบุรี นครราชสีมา และกาญจนบุรี

พันธุ์ฝ้ายในประเทศไทยมีหลายชนิด และมีฝ้ายพื้นเมืองอยู่ 2 สายพันธุ์ ซึ่งให้ปุ๋ยสีขาวอย่างที่มีักพบเห็นทั่วไป และฝ้ายพันธุ์ซึ่งให้ปุ๋ยสีน้ำตาลอ่อนที่ชาวบ้านเรียกกันว่าสีขี้ตุนหรือสีตุน และเรียกฝ้ายชนิดนี้ว่าฝ้ายตุน ฝ้ายตุนเป็นพันธุ์ฝ้ายที่หายากและป็นยากกว่าฝ้ายพันธุ์สีขาว เนื่องจากมีปุ๋ยสั้นและไม่ค่อยฟูเหมือนพันธุ์สีขาว ดอกฝ้ายตุนมีขนาดเล็กสีน้ำตาล เส้นใยสั้น ใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการทอผ้าด้วยมือแบบพื้นเมือง ส่วนฝ้ายพันธุ์ชนิดอื่น ๆ มักใช้ทอผ้าในระดับอุตสาหกรรม

ผ้าที่ทอจากฝ้ายส่วนใหญ่คือ ผ้าทอจากทางภาคเหนือ ชาวล้านนาจะเริ่มปลูกฝ้ายราวเดือนพฤษภาคมและรอเก็บในเดือนพฤศจิกายน นิยมเก็บฝ้ายก่อนที่ฝ้ายจะร่วงลงสู่พื้น ป้องกันไม่ให้ฝ้ายสกปรก หลังจากเก็บฝ้ายแล้วชาวบ้านต้องนำฝ้ายไปตาก เพื่อคัดเอาแมลงและสิ่งสกปรกออก ก่อนจะนำไปหีบหรือตีในที่ตีฝ้าย แยกเอาเมล็ดออกก่อนนำไปปั่นเป็นเส้นด้าย (Webmaster, 2015)

ฝ้ายมีคุณสมบัติเนื้อนุ่ม โปรงสบาย ระบายความร้อนได้ดี เนื่องจากฝ้ายมีช่องระหว่างเส้นใย จึงเหมาะสมกับสภาพอากาศในฤดูร้อน และเมื่อเปียกจะตากแห้งได้เร็ว การใช้ฝ้ายมาใช้งานทำได้โดยนำฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นด้าย แล้วนำมาทอเป็นผืนผ้า (ผ้าฝ้าย, 2553)

2.5 ข้อมูลผ้าแก้ว

เป็นผ้าทอโครงสร้างลายขัด ใช้เส้นด้ายที่มีขนาดเล็ก เป็นผ้าฝ้ายโปร่งแสงเนื้อบาง ละเอียด มีน้ำหนักเบามาก ที่ทำให้เนื้อแข็งขึ้นโดยการใช้สารเคมีเป็นที่นิยม ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 ในการทำเป็นผ้าขลิบริมกระโปรงชุด ชุดราตรี ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ผ้าแก้วผลิตจากเรยอน ไหม และเส้นใยอื่นๆ (มหาวิทยาลัยราชวมงคลกรุงเทพ, 2555)

ภาพที่ 2.30 ผ้าแก้ว

2.6 ข้อมูลการตกแต่งด้วยการปักปล้องอ้อย

2.6.1 ประวัติ

ลูกปัดแต่ง (Bugle Bead) หรือปล้องอ้อย จะมีลักษณะเป็นแท่งยาว มีทั้งขนาดยาวมากและยาวน้อย ถ้าแท่งแก้วหรือปล้องอ้อยที่มีขนาดเล็ก ผิวรอบนอกจะมีกลมเกลี้ยง แต่ถ้าเป็นปล้องขนาดใหญ่ ผิวรอบนอกจะเป็นเหลี่ยม ทำให้มองมีความสวยงามแวววาวกว่าปล้องอ้อยชนิดกลมเล็ก นิยมใช้ปักเป็นก้านเกสร ปักใบไม้และกิ่งก้าน

การตกแต่งเสื้อผ้าด้วยการปักเลื่อม นิยมใช้กับเสื้อผ้าที่ใช้กับงานกลางคืน เพราะเลื่อมจะเพิ่มความแวววาวและความสวยงามให้กับเสื้อผ้ามากยิ่งขึ้น เสื้อผ้าที่ปักตกแต่งด้วยเลื่อมจะมีราคาแพง เพราะค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูงรวมทั้งต้องใช้เวลาในการปัก (เสาวลักษณ์, 2549)

ภาพที่ 2.31 ปล้องอ้อย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัฒน์ะ (2555) กล่าวว่าศึกษางานวิจัยเรื่องผ้าทอกับชีวิตคนไทย ผ้าเป็นปัจจัยสี่นอกเหนือจากอาหาร ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคตั้งแต่บรรพกาลสืบมาทุกคร้วเรือนจะมีการทอผ้าเพื่อใช้สอยภายในครอบครัว และมีการถ่ายทอดสั่งสมกรรมวิธีการทอให้แก่สมาชิกที่เป็นเพศหญิง เพราะการทอผ้าเป็นงานศิลปะที่ต้องใช้ความขยัน อดทน ประณีตและถือเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง

ผ้าทอนอกจากจะนำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มแล้ว ยังถูกนำมาใช้ในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น พิธีเกิดโดยหมอดำแยจะได้รับของกำนัลจากพ่อแม่ของเด็กที่เกิดใหม่เป็นผ้าทอ นอกจากนี้ผ้าทอเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงฐานะของผู้สวมใส่หรือแสดงถึงสถานะทางสังคมของผู้นั้น

เมื่อประเทศไทยมีการติดต่อกับประเทศตะวันตกและได้รับอิทธิพลตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย ชาวบ้านนิยมหันมาใช้ผ้าทอจากเครื่องจักรแทนที่การทอด้วยมือ แต่ด้วยพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงให้การสนับสนุน ผ้าทอในชนบทจึงกลับคืนมาอีกครั้ง ด้วยลวดลายที่สวยงาม ดังนั้นทุกภาคส่วนจึงต้องช่วยกันส่งเสริม และพัฒนาผ้าทอไทยให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติประเทศต่อไป

อุบลศรี และ เพชร (2551) กล่าวว่าศึกษางานวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์ด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านสู่ความเป็นสากล ผ้าไหมประจำจังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการทอผ้าไหมได้ประณีต มีความงดงามมากและเป็นที่รู้จักกันมาช้านาน ผ้าไหมของชาวสุรินทร์ยังคงอยู่และมีการพัฒนาให้ดีขึ้น คือการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของผ้าไทยจากการผลิตและการจำหน่ายผ้าไหมในปัจจุบัน ยังประสบปัญหาในหลายๆด้าน เช่น การย้อมสีผ้าไหมไม่มีความสม่ำเสมอ และขาดการพัฒนาให้หลากหลายจึงทำให้ไม่สามารถขายสินค้าผ้าไหมได้มากเท่าที่ควร

โครงการวิจัยการออกแบบและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์ด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านสู่ความเป็นสากล โครงการย่อย จำนวน 6 โครงการ ได้แก่

1. การออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าทอและสีผ้าไหมสุรินทร์
2. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์
3. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์
4. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบเคหะสิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์
5. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสุรินทร์
6. การผลิตสื่อวีซีดีเรื่องการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์

การวิจัยเพื่อพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนโดยการฝึกอบรม เพื่อสร้างองค์ความรู้ ร่วมกันระหว่างภูมิปัญญาพื้นบ้านกับสากล ให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เป็นวิธีการที่ดีก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดและทักษะแก่กลุ่มเป้าหมาย

บิวนิช (2557) ศึกษางานวิจัยเรื่อง มัดหมี่ไทยในชุดกิโมโน เป็นการตอบสนองความต้องการของชาวญี่ปุ่น ที่มีเครื่องประดับผ้าฝ้ายขนาดไม่ต่ำกว่า 50 เมตรและเป็นผ้าไหมมัดหมี่ของเด่นของชาวจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปตัดเป็นชุดกิโมโน หรือตัดเป็นชุดเพื่อสวมใส่ รวมทั้งใช้ในการประดับตกแต่งโรงแรม ลวดลายของผ้ามัดหมี่นิยมเป็นรูปทรงกลม หรือรูปทรงเหมือนพระอาทิตย์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของประเทศญี่ปุ่น สีจะเน้นเป็นสีธรรมชาติ คือพื้นสีของผ้าเป็นสีขาว ครีมน ไข่ไก่ ส่วนลวดลายมีสีฟ้า ผ้าไหมมัดหมี่จากประเทศไทยเป็นที่นิยมกับกลุ่มลูกค้าเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณรัฐประชาชนลาว ต้องการผ้าชิ้นที่ไม่เหมือนกับสินค้าในประเทศตนเอง รวมถึงค่านิยมที่ชื่นชอบสินค้าจองประเทศไทยและยังได้ไปแสดงสินค้าที่สะพานนะเขตประเทศลาวอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในกระบวนการศึกษาโครงการพิเศษ เรื่อง การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของชุดกีโมโน เพื่อประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าไทย และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าไทย โดยมีวิธีการดำเนินการทั้งหมด 5 ระยะ ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 การกำหนดชนิดของผ้าไทยที่จะนำมาใช้ในการตัดเย็บชุดราตรี

ผ้าทอพื้นเมืองภาคเหนือมีความสวยงามและน่าสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีชื่อเสียงที่โด่งดัง ลวดลายที่น่าสนใจ และเทคนิคในการทอ ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดผ้าทอพื้นเมืองภาคเหนือในการทำโครงการพิเศษครั้งนี้ และผ้าทอพื้นเมืองที่ผู้ศึกษามีความสนใจ ได้แก่ ผ้าทอลายน้ำไหล ผ้าจก และผ้าซิ่นมุก เพราะผ้าทอทั้ง 3 ชนิดนี้ มีชื่อเสียงและมีเทคนิคการทอรวมทั้งสีสันทันและลวดลายที่น่าสนใจ

3.1.1 ผ้าลายน้ำไหล จังหวัดน่าน

หากกล่าวถึงผ้าทอเมืองเหนือก็คงหนีไม่พ้นผ้าลายน้ำไหล ซึ่งมีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ลักษณะเป็นคลื่นเหมือนสายน้ำกำลังไหลเป็นทางยาวซึ่งหากผู้ใดพบเห็นก็จะทราบได้ทันทีว่าเป็นผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดน่านเพราะผ้าลายน้ำไหลเป็นอีกลวดลายหนึ่งที่มีชื่อเสียง นิยมใช้ไหมเงิน และไหมคำด้านลายผ้าตรงส่วนที่เป็นหยัก ของกระแสน้ำ ผู้ศึกษาเห็นถึงความงดงามของผ้าลายน้ำไหล และผ้าลายน้ำไหลเริ่มทอที่บ้านหนองบัว อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ผู้ศึกษาจึงเลือกผ้าลายน้ำไหลมาเป็นวัสดุในการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโน เพื่อให้ได้ชุดราตรีที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์และงดงาม

ภาพที่ 3.1 ผ้าลายน้ำไหล

3.1.2 ผ้าจก จังหวัดแพร่

ผ้าจก จังหวัดแพร่เป็นผ้าทอที่มีลวดลายงดงามอีกหลายหนึ่ง ซึ่งหากได้ศึกษาลวดลายของผ้าทอที่ใช้เทคนิคการจกอย่างแท้จริงนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นผ้าทอที่มีสีสันงดงามโดดเด่นและมีความชัดเจนซึ่งเป็นลวดลายที่บ่งบอกถึงความเป็นผ้าทอของชาวพื้นเมืองภาคเหนือ และผ้าจก จังหวัดแพร่ นิยมใช้ฝ้ายสีเหลืองเป็นสีหลักในการจกลวดลาย ซึ่งเป็นจุดเด่นของผ้าจกเมืองลอง จังหวัดแพร่ ผู้ศึกษาจึงเลือกที่จะนำเอาผ้าจก จังหวัดแพร่มาเป็นอีกหนึ่งวัสดุที่ใช้ในการประยุกต์ชุดราตรี เพื่อความสวยงามของชุดและความเหมาะสมอีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ภาพที่ 3.2 ผ้าจก

3.1.3 ผ้าซิ่นมุก จังหวัดสุโขทัย

ผ้าซิ่นมุกเป็นอีกหนึ่งผ้าทอที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและมีลวดลายที่ชัดเจน และวิธีสร้างลายในเนื้อผ้า ที่ไม่ใช้การจัดริ้วสีทางขวาง แต่นำเอาซีกไม้ไผ่มาเรียงขัดกับเส้นยืนคล้ายการจักสานที่วางข่มเส้นยืน ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างไปจากการทอแบบอื่นๆ ผู้ศึกษาจึงเลือกผ้าซิ่นมุกของจังหวัดสุโขทัยมาเป็นอีกหนึ่งวัสดุที่ใช้ในการประยุกต์ชุดราตรี

ภาพที่ 3.3 ผ้าซิ่นมุก

3.2 ระยะที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโน

ในการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย ผู้ศึกษาแผนงานพิเศษได้นำชุดโมฟูกุ (Mofuku) มาทำการประยุกต์เป็นชุดราตรี ชุดโมฟูกุเป็นเสื้อกิโมโนประเภทหนึ่งใช้สวมใส่เพื่อไว้ทุกข์ และถือเป็นชุดกิโมโนที่เป็นทางการอีกประเภทหนึ่ง การที่ผู้ศึกษาแผนงานได้เลือกชุดโมฟูกุมาประยุกต์เพราะชุดโมฟูกุเป็นชุดที่มีความเรียบง่าย และมีความงดงามให้ความเป็นชาติญี่ปุ่นแบบแท้จริง

ภาพที่ 3.4 ชุดโมฟูกุ

ที่มา: The lovely planet (2010)

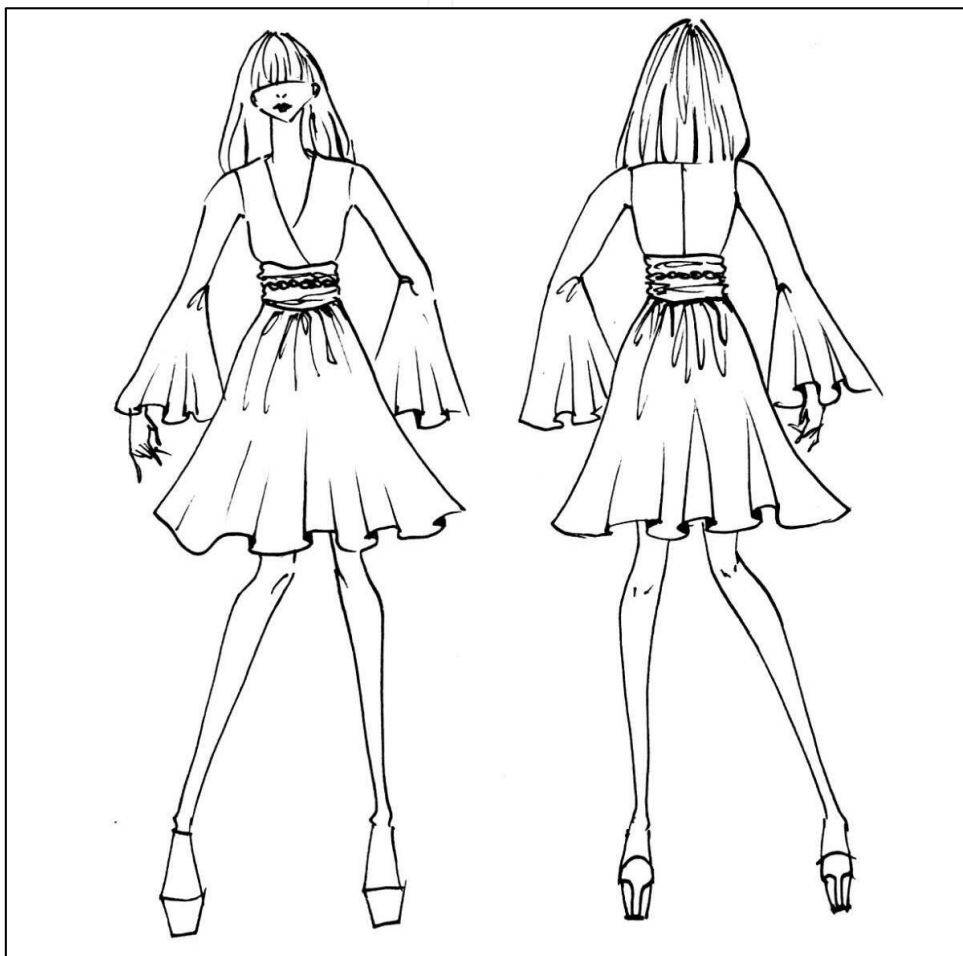

3.3 ระยะที่ 3 การออกแบบชุดราตรี

3.3.1 การออกแบบชุดราตรี

ผู้ศึกษาออกแบบโดยการประยุกต์จากเสื้อกิโมโนเป็นชุดราตรีสั้นและราตรียาว โดยออกแบบทั้งหมด 5 แบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบร่างแบบที่ 1 ออกแบบเป็นชุดราตรีสั้นโดยประยุกต์ในส่วนของแขนที่มีความบานและท่อนบนซึ่งเป็นเสื้ออ้าย อีกทั้งยังมีโอปิจีเมะสำหรับคาดทับโอปิอีกชั้นเพื่อความน่ารักมากขึ้น

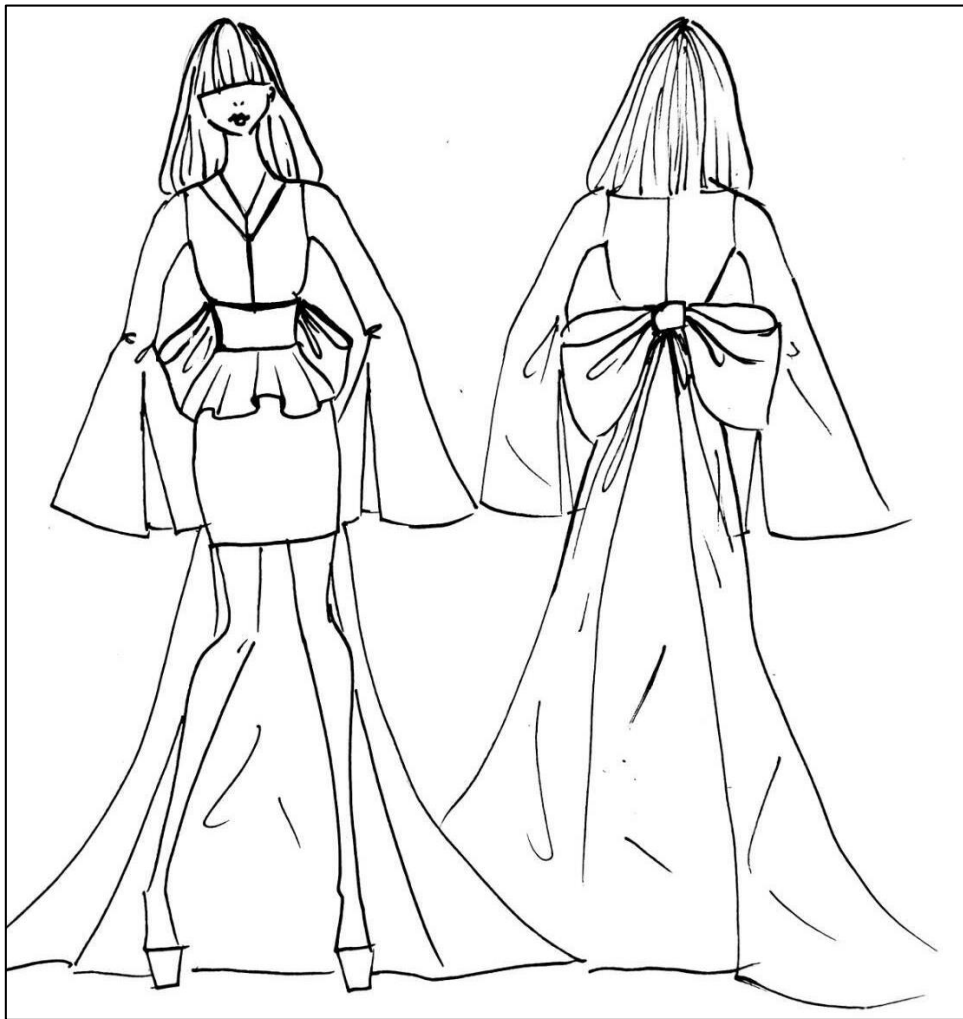
ภาพที่ 3.5 แบบร่างแบบที่ 1

แบบร่างแบบที่ 2 เป็นชุดราตรียาวที่มีจุดเด่นตรงแขน ซึ่งส่วนของแขนเสื้อเป็นแขนกิโมโน และมีระบายเล็ก ๆ ตกแต่งรอบแขน เพื่อให้แขนเสื้อดูแปลกใหม่มากยิ่งขึ้นรวมทั้งตัวเสื้อเป็นป้ายตามแบบฉบับของชุดกิโมโน และคาดทับด้วยโอปิ

ภาพที่ 3.6 แบบร่างแบบที่ 2

แบบร่างแบบที่ 3 เป็นชุดราตรีสั้นแต่มีเอกลักษณ์ในส่วนของแขนเสื้อที่กว้างและผ่า เพื่อให้แขนดูมีความแปลกไปจากเดิม ส่วนขอวีเป็นการดัดแปลงมาจากชุดกิโมโนและอีกทั้งชุดนี้ยังมี โอบิและโบว์ด้านหลังเพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

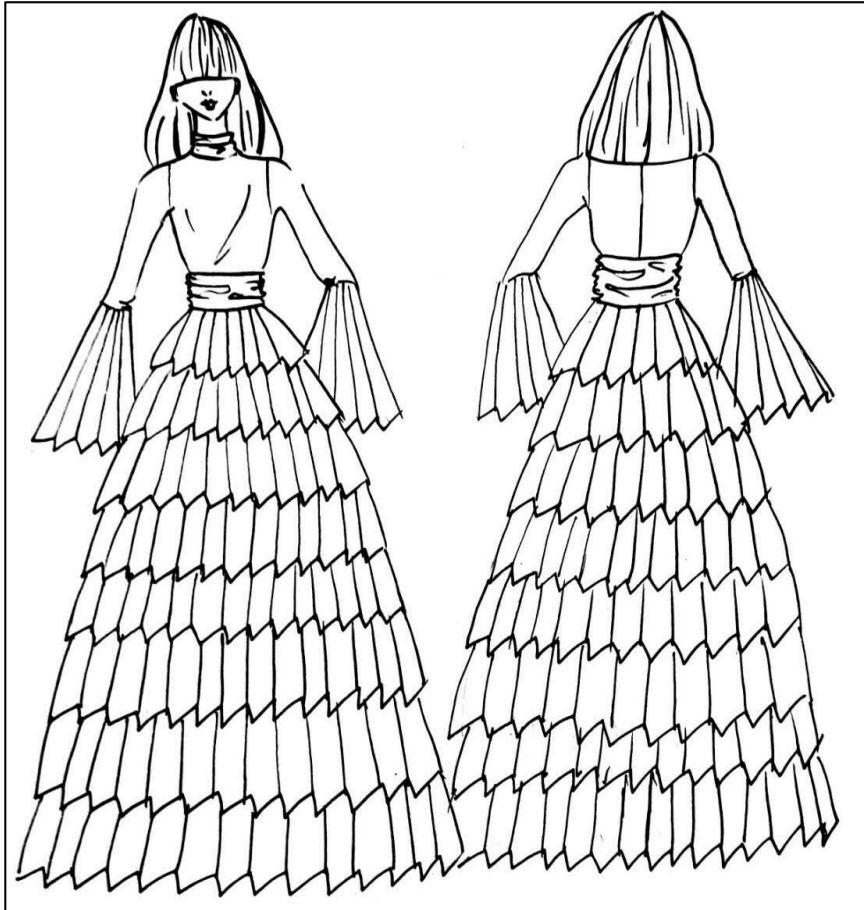
ภาพที่ 3.7 แบบร่างแบบที่ 3

แบบร่างแบบที่ 4 เป็นชุดราตรีส่วนบนเป็นป้ายซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของชุดกิโมโน และมีแขนกิโมโนที่อีกทั้งยังเพิ่มระบายที่แขนเพื่อเพิ่มความน่ารักให้กับแขนเสื้อมากขึ้น พร้อมทั้งมีสายคาดเอวที่ดึงมาจากชุดกิโมโนเพื่อให้เห็นสัดส่วนที่ชัดเจนและมีลูกเล่นเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 3.8 แบบร่างแบบที่ 4

แบบร่างแบบที่ 5 เป็นชุดราตรีที่แขนเสื้อเป็นกิโมโน และมีโอปิคาดทับที่เอว ส่วนกระโปรงเป็นการอัดพริทเป็นชั้นๆ เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่

ภาพที่ 3.9 รูปแบบชุดแบบที่ 5

3.3.2 การคัดเลือกแบบชุดราตรี

จากแบบร่างชุดราตรีที่ประยุกต์มาจากเสื้อกิโมโนทั้ง 5 แบบ ผู้ศึกษานำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เลือกแบบร่างที่เหมาะสมกับการนำไปทำเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์เพียง 1 แบบ

ผลการเลือกแบบชุดราตรีจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างแบบที่ 3 โดยให้เหตุผลในการเลือกชุดราตรีว่า มีความสวยงามเหมาะสมกับลักษณะของผ้าไทย และยังคงเหลือเอกลักษณ์ของกิโมโนญี่ปุ่นในแบบเสื้อ ทั้งนี้ในการตัดเย็บผลิตภัณฑ์ต้นแบบผู้ศึกษาจะทำการตัดเย็บตามแบบร่างที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกไว้ โดยนำมาตัดเย็บเป็นชุดแบบเดียวกันจำนวน 3 ชุด ใช้ผ้า 3 ชนิด ได้แก่ ผ้าลายน้ำไหล ผ้ายก และผ้าซิ่นมุก

ภาพที่ 3.10 แบบชุดที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก ชุดที่ 1 ผ้าลายน้ำไหล

ภาพที่ 3.11 แบบชุดที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก ชุดที่ 2 ผ้าลายจก

ภาพที่ 3.12 แบบชุดที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก ชุดที่ 3 ฝ้ายลายขึ้นมุก

3.4 ระยะเวลาที่ 4 การตัดเย็บผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

การทำแบบตัดและการตัดเย็บ ผู้ศึกษาได้ใช้สัดส่วนสตรีขนาดมาตรฐาน SIZE M ในการสร้างแบบตัดและการตัดเย็บชุดราตรีจำนวน 3 ชุด โดยชุดที่ 1 ใช้ผ้าลายน้ำไหล ชุดที่ 2 ใช้ผ้าลายจก และชุดที่ 3 ใช้ผ้าลายฉิ้นมุก

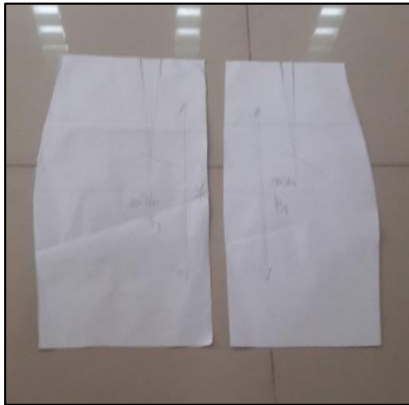
รายการวัดตัว	ขนาด (ซ.ม.)
ยาวหน้า	35
ยาวหลัง	40
บ่าหน้า	33
บ่าหลัง	34
อกสูง	19
อกห่าง	18
รอบอก	84
รอบเอว	64
รอบสะโพกบน	86
รอบสะโพกล่าง	90
วงแขน	40
วงคอ	33
แขนยาว	63
ปลายแขน	94

ที่มา: จุฑาทิพ (ม.ป.ป.)

3.4.1 แบบตัดที่ใช้ในการตัดเย็บชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย

ภาพที่ 3.13 แบบตัดเสื้อ

แบบตัดกระโปรงส่วนหน้าและหลัง

แบบตัดส่วนหาง

แบบตัดส่วนระบาย

ภาพที่ 3.14 แบบตัดกระโปรง

3.4.2 ขั้นตอนการตัดเย็บ

3.4.2.1 วางแบบตัดลงบนผ้า และตัดออกมาเป็นชิ้นส่วนทั้งเสื้อ และกระโปรงรวมทั้งส่วนอื่นๆให้ครบ

ภาพที่ 3.15 การวางแบบตัดลงบนผ้า

3.4.2.2 ตัดผ้ากาวตามแบบตัดและรีดผ้ากาวให้ติดกับผ้าชิ้นจริง

ภาพที่ 3.16 การรีดผ้ากาวและกดรอย

3.4.2.3 วิธีการประกอบตัวเสื้อ กระโปรง โดยการนำแบบตัดตัวเสื้อและกระโปรงขึ้นหน้าและขึ้นหลังเย็บเข้าด้วยกัน จากนั้นเนาส่วนของระบายติดกับชายเสื้อและนำตัวกระโปรงมาเย็บประกบกันกับตัวเสื้อที่มีการเนาส่วนของระบายไว้แล้ว

ภาพที่ 3.17 ตัวอย่างวิธีการประกอบตัวเสื้อ กระโปรง

3.4.2.4 วิธีการประกอบแขนเสื้อ และซั๊บใน นำแบบตัดแขนเสื้อทั้งหมด 2 ชิ้นมาเย็บประกบกันเป็นแขนเสื้อสำเร็จ และนำแขนเสื้อเย็บประกบติดกับตัวเสื้อ จากนั้นนำซั๊บในเย็บติดกับคอเสื้อและกลับซั๊บใน เพื่อกันเหลือง

ภาพที่ 3.18 ตัวอย่างวิธีการประกอบแขนเสื้อ และซั๊บใน

3.2.4.5 เย็บเส้นโอปิที่ใช้คาดเอว เริ่มจากการทำโบว์โดยการตัดผ้าเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า จากนั้นนำผ้าสี่เหลี่ยมผืนผ้ามารีดผ้ากาวและพับด้านกว้างทบเข้าหากัน พับด้านยาวอีกทบเพื่อทำการจับให้เป็นโบว์ และนำผ้าแก้วในส่วนของหางปลามาเนาติดกับด้านหลังของโบว์ และนำผ้ากว้าง 5 เซนติเมตร ยาว 20 เซนติเมตร พันบริเวณกลางโบว์ที่เนาผ้าแก้วไว้เย็บตั้งให้แน่น จากนั้นทำการปักตกแต่งระบาย วงคอ และโบว์เพื่อเพิ่มความสวยงาม

ภาพที่ 3.19 เย็บประกอบโอปิ ทำโบว์และปักตกแต่ง

3.4.3 ชุดสำเร็จ

ชุดที่ 1 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าลายน้ำไหล

ภาพที่ 3.20 ภาพสำเร็จชุดผ้าลายน้ำไหลด้านหน้า

ภาพที่ 3.21 ภาพสำเร็จชุดผ้าลายน้ำไหลด้านข้าง

ภาพที่ 3.22 ภาพสำเร็จชุดผ้าลายน้ำไหลด้านหลัง

ชุดที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าจก

ภาพที่ 3.23 ภาพสำเร็จชุดผ้าจกด้านหน้า

ภาพที่ 3.24 ภาพสำเร็จชุดผ้าจกด้านข้าง

ภาพที่ 3.25 ภาพสำเร็จชุดผ้าจากด้านหลัง

ชุดที่ 3 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมนด้วยผ้าชีนมุก

ภาพที่ 3.26 ภาพสำเร็จชุดผ้าชีนมุกด้านหน้า

ภาพที่ 3.27 ภาพสำเร็จชุดผ้าชิ้นมุกด้านข้าง

ภาพที่ 3.28 ภาพสำเร็จชุดผ้าขึ้นมุกด้านหลัง

3.5 ระยะที่ 5 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุด ราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย

3.5.1 กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย ผู้ศึกษากำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาและอาจารย์ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 120 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

3.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความพึงพอใจ ในการศึกษาข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถาม เรื่องการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย เพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามและรอรับคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยข้อคำถามเป็นแบบ Likert Scale กำหนดเกณฑ์การให้คำตอบดังนี้ (สัมฤทธิ์, 2554)

ค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การคำนวณเกณฑ์ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนน
ดังต่อไปนี้ (สัมฤทธิ์, 2554)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 ฟังพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ฟังพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ฟังพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ฟังพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 ฟังพอใจมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาโครงการพิเศษเรื่อง การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษารูปแบบของชุดกีโมโน 2) เพื่อประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโน โดยมีวิธีการดำเนินงาน 5 ระยะคือ ระยะที่ 1 การกำหนดชนิดของผ้าไทยที่จะนำมาใช้ในการตัดเย็บชุดราตรี ระยะที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโน ระยะที่ 3 การออกแบบชุด ระยะที่ 4 การทำแบบตัดและตัดเย็บ และระยะที่ 5 การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย จำนวน 120 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

4.1 ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทยได้ผลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 4.1 ผลข้อมูลพื้นฐาน

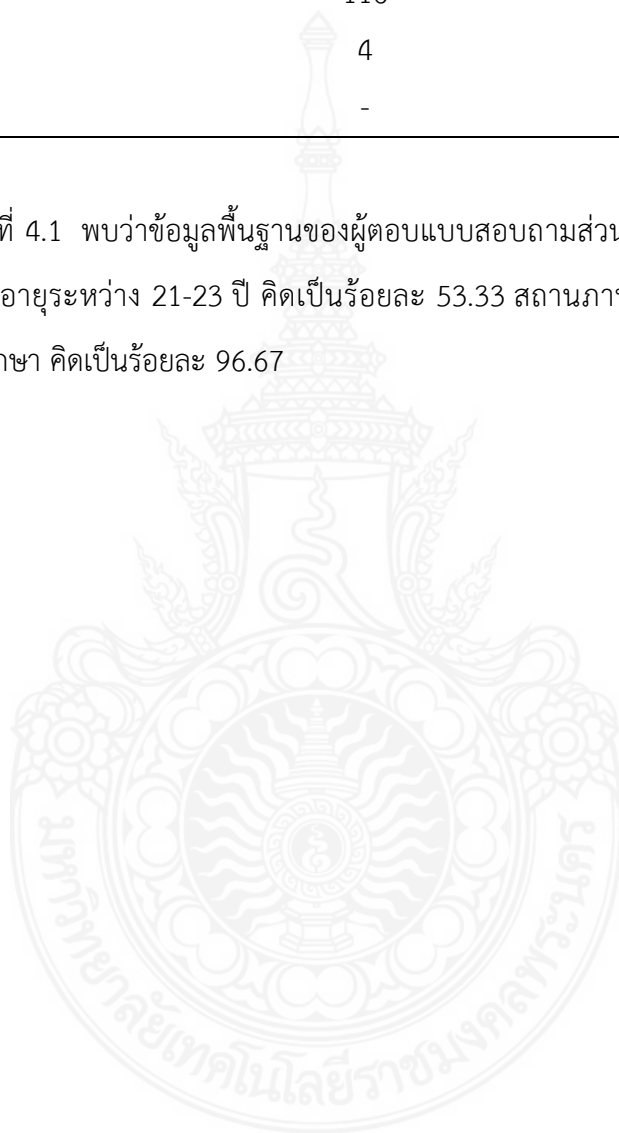
รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
(n = 120)		
เพศ		
ชาย	32	26.67
หญิง	88	73.33
อายุ		
18-20 ปี	49	40.83
21-23 ปี	64	53.33
24-40 ปี	7	5.83
สถานภาพ		
โสด	117	97.5
สมรส	3	2.5
อย่าร้าง/หม้าย	-	-

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n= 120)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
นักศึกษา	116	96.67
ครู/อาจารย์	4	3.33
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 4.1 พบว่าข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.33 มีอายุระหว่าง 21-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.33 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 97.5 และมีอาชีพนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 96.67

ตารางที่ 4.2 ผลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามมีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโน
ด้วยผ้าลายน้ำไหล

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)			ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)		
1. รูปแบบของชุดที่ประยุกต์ เหมาะสมกับผ้าลายน้ำไหล	46 (83.33)	41 (34.17)	33 (27.50)	4.11	มาก
2. สวมใส่ได้จริง	56 (46.67)	38 (31.67)	26 (21.67)	4.25	มาก
3. ความสวยงาม	53 (44.17)	43 (35.38)	24 (20.00)	4.26	มาก
4. รูปแบบชุดโดยรวม	40 (33.33)	52 (43.33)	28 (23.33)	4.15	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	195 (40.63)	174 (36.25)	111 (23.13)	4.19	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าลายน้ำไหลอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.19 และเมื่อพิจารณารายต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านความสวยงาม สวมใส่ได้จริง รูปแบบโดยรวม และด้านรูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26, 4.25, 4.15 และ 4.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ผลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประยุกต์ชุดตราตรีจากเสื้อ
กีโมนด้วยผ้าจก

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)				ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. รูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้าจก	45 (37.50)	42 (35.00)	31 (25.83)	2 (1.67)	4.08	มาก
2. สวมใส่ได้จริง	54 (45.00)	40 (33.33)	25 (20.83)	1 (0.83)	4.21	มาก
3. ความสวยงาม	50 (41.67)	45 (37.50)	24 (20.00)	1 (0.83)	4.19	มาก
4. รูปแบบชุดโดยรวม	57 (47.50)	36 (30.00)	26 (21.67)	1 (0.83)	4.24	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	206 (42.92)	163 (33.96)	106 (22.08)	5 (1.04)	4.18	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อชุดตราตรีจากเสื้อกีโมนด้วยผ้าจกอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.18 และเมื่อพิจารณารายต้นพบว่า ผู้ตอบถามมีความพึงพอใจในด้านรูปแบบชุดโดยรวม สวมใส่ได้จริง ความสวยงาม และด้านรูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24, 4.21, 4.19 และ 4.08 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ผลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามมีต่อการประยุกต์ชุดตราตรีจากเสื้อ
กีโมนด้วยผ้าชีนมุก

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)				ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. รูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้าจก	52 (43.33)	39 (32.5)	26 (21.67)	3 (2.50)	4.16	มาก
2. สวมใส่ได้จริง	56 (46.67)	40 (33.33)	21 (17.50)	3 (2.50)	4.23	มาก
3. ความสวยงาม	55 (45.83)	43 (35.83)	20 (16.67)	2 (1.67)	4.26	มาก
4. รูปแบบชุดโดยรวม	53 (44.17)	47 (39.17)	18 (15.00)	2 (1.67)	4.19	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	216 (45.00)	169 (35.21)	85 (17.71)	10 (2.08)	4.21	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อชุดตราตรีจากเสื้อกีโมนด้วยผ้าชีนมุก อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.21 และเมื่อพิจารณารายต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านความสวยงาม สวมใส่ได้จริง รูปแบบชุดโดยรวม และด้านรูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26, 4.23, 4.19, และ 4.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 สรุปค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าไทย

(n = 120)

รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ (คน)			ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	แบบที่ 1 ผ้าลายน้ำไหล	แบบที่ 2 ผ้าจก	แบบที่ 3 ผ้าซิ่นมุก		
1. รูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้า	4.11	4.08	4.16	4.12	มาก
2. สวมใส่ได้จริง	4.25	4.21	4.23	4.23	มาก
3. ความสวยงาม	4.26	4.19	4.26	4.24	มาก
4. รูปแบบชุดโดยรวม	4.15	4.24	4.19	4.19	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.19	4.18	4.21	4.20	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อชุดราตรีทั้ง 3 ชุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณารายชุดพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในแบบที่ 3 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าซิ่นมุกมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21 รองลงมาคือแบบที่ 1 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าลายน้ำไหล มีค่าเฉลี่ย 4.19 และแบบที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าจก มีค่าเฉลี่ย 4.18 และเมื่อพิจารณารายต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านความสวยงาม สวมใส่ได้จริง รูปแบบชุดโดยรวม และด้านรูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 4.23 4.19 และ 4.12 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้มีความชัดเจนของความเป็นชุดกีโมโนมากกว่านี้ (2คน)
2. อยากให้มีรูปแบบมากขึ้น (1คน)

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาโครงการพิเศษเรื่อง การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกิโมโนด้วยผ้าไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษารูปแบบของชุดกิโมโน 2) เพื่อประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกิโมโนให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกิโมโน โดยมีวิธีการดำเนินงาน 5 ระยะคือ ระยะที่ 1 การกำหนดชนิดของผ้าไทยที่จะนำมาใช้ในการตัดเย็บชุดราตรี ระยะที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกิโมโน ระยะที่ 3 การออกแบบชุด ระยะที่ 4 การทำแบบตัดและตัดเย็บ และระยะที่ 5 การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกิโมโนด้วยผ้าไทย จำนวน 120 คน สรุปผลการศึกษาดังนี้

5.1 สรุปผล

5.1.1 จากการออกแบบชุดราตรีจากเสื่อกิโมโนด้วยผ้าไทยจำนวน 5 กลุ่ม ใน 1 กลุ่มมีจำนวนทั้งหมด 3 ชุด โดยทั้ง 3 ชุดใช้ผ้าแตกต่างกันได้แก่ ผ้าลายน้ำไหล จังหวัดน่าน, ผ้าจก จังหวัดแพร่ และผ้าซิ่นมุก จังหวัดสุโขทัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เลือกชุดที่ทำการออกแบบดังนี้

5.1.1.1 รูปแบบชุดกลุ่มที่ 1 ออกแบบเป็นชุดราตรีสั้นโดยประยุกต์ในส่วนของแขนที่มีความบาน และท่อนบนซึ่งเป็นเสื่อป้าย อีกทั้งยังมีโอปิจีเมะสำหรับคาดทับโอปิอีกชั้นเพื่อความน่ารักมากขึ้น

5.1.1.2 รูปแบบชุดกลุ่มที่ 2 เป็นชุดราตรียาวที่มีจุดเด่นตรงแขน ซึ่งส่วนของแขนเสื่อเป็นแขนกิโมโน และมีระบายเล็ก ๆ ตกแต่งรอบแขน เพื่อให้แขนเสื่อดูแปลกใหม่มากยิ่งขึ้นรวมทั้งตัวเสื่อเป็นป้ายตามแบบฉบับของชุดกิโมโน และคาดทับด้วยโอปิ

5.1.1.3 รูปแบบชุดกลุ่มที่ 3 เป็นชุดราตรีสั้นแต่มีเอกลักษณ์ในส่วนของแขนเสื่อที่กว้างและผ่าเพื่อให้แขนดูมีความแปลกไปจากเดิม ส่วนขอวีเป็นการดัดแปลงมาจากชุดกิโมโนและอีกทั้งชุดนี้ยังมีโอปิและโบว์ด้านหลังเพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

5.1.1.4 รูปแบบชุดกลุ่มที่ 4 เป็นชุดราตรีส่วนบนเป็นป้ายซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของชุดกิโมโน และมีแขนกิโมโนที่ อีกทั้งยังเพิ่มระบายที่แขนเพื่อเพิ่มความน่ารักให้กับแขนเสื่อมากขึ้น พร้อมทั้งมีสายคาดเอวที่ดึงมาจากชุดกิโมโนเพื่อให้เห็นสัดส่วนที่ชัดเจนและมีลูกเล่นเพิ่มมากขึ้น

5.1.1.5 รูปแบบชุดกลุ่มที่ 5 เป็นชุดราตรีที่แขนเสื้อเป็นกิโมโน และมีโอบิคาทับที่เอว ส่วนกระโปรงเป็นการอัดพริทเป็นชั้นๆ เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่

5.1.2 ผลของการเลือกรูปแบบของชุดที่จะนำมาประยุกต์ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เลือกชุดราตรีรูปแบบที่ 3 โดยการให้เหตุผลว่ามีความสวยงามเหมาะสมกับลักษณะของผ้าไทย และยังคงเหลือเอกลักษณ์ของกิโมโนญี่ปุ่นในแบบเสื้อ

ระยะที่ 1 การกำหนดชนิดของผ้าไทยที่จะนำมาใช้ในการตัดเย็บชุดราตรี โดยการกำหนดผ้าไทยที่สนใจ จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ ผ้าลายน้ำไหล ผ้าจก และชินมุก ซึ่งทั้ง 3 ชนิดเป็นผ้าไทยที่โดดเด่นของทางภาคเหนือ

ระยะที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโน โดยการกำหนดรูปแบบของชุดกิโมโนที่ใช้ชื่อว่าโมฟูกุ ซึ่งเป็นชุดที่สำหรับสวมใส่เพื่อไว้ทุกข์ และถือเป็นชุดกิโมโนที่เป็นทางการอีกประเภทหนึ่ง มีความงดงามและเป็นที่ยอมรับของชาวญี่ปุ่น

ระยะที่ 3 การออกแบบชุด จำนวน 5 ชุด โดยใช้แรงบันดาลใจจากชุดโมฟูกุ โดยคำนึงถึง กรอบนอกของชุดเป็นหลัก รวมทั้งรายละเอียดที่สำคัญๆของชุด และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดเลือกเพียง 1 รูปแบบ เพื่อนำมาทำการตัดเย็บผลิตภัณฑ์ต้นแบบ จำนวน 3 ชุด โดยใช้ผ้าที่แตกต่างกัน

ระยะที่ 4 การทำแบบตัดและตัดเย็บ โดยใช้ขนาดตัวมาตรฐาน M สำหรับสตรี

ระยะที่ 5 การศึกษาความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถาม เรื่องการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย พบว่าข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.33 มีอายุระหว่าง 21-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.33 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 97.5 และมีอาชีพนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 96.67 และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อชุดราตรีทั้ง 3 ชุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณารายชุดพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในแบบที่ 3 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าชินมุกมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21 รองลงมาคือแบบที่ 1 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าลายน้ำไหล มีค่าเฉลี่ย 4.19 และแบบที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าจก มีค่าเฉลี่ย 4.18 และเมื่อพิจารณารายต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านความสวยงาม สวมใส่ได้จริง รูปแบบชุดโดยรวม และด้านรูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 4.23 4.19 และ 4.12 ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการประยุกต์ชุดตราตรีจากเสื้อกีโมโนด้วยผ้าไทย ผู้ศึกษาโครงการงานพิเศษได้รวบรวมข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

5.2.1 อยากให้มีความชัดเจนของความเป็นชุดกีโมโนมากกว่านี้

5.2.2 อยากให้มีรูปแบบของชุดกีโมโนที่หลากหลายเพื่อเป็นการเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

- กิโมนุ ชุตประจําชาติญี่ปุ่น. 2558. [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
<http://www.majortraveller.com/index.php?lite=article&qid=42184189>,
5 กุมภาพันธ์ 2559.
- กิโมนุ ชุตประจําชาติญี่ปุ่น. 2558. [จากออนไลน์] เข้าถึงจาก :
<http://www.majortraveller.com/index.php?lite=article&qid=42184189>,
11 มีนาคม 2559.
- กรมหม่อนไหม. ม.ป.ป. **ผ้าจากเมืองล่อง**. [จากออนไลน์] เข้าถึงจาก:
http://qsds.go.th/silkcotton/k_11.php, 11 มกราคม 2559.
ไทยรัฐ. 2544.
- ผ้าไทยมรดกที่ควรอนุรักษ์**. [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
<http://www.lib.ru.ac.th/journal/thaicloth.html>, 26 กุมภาพันธ์ 2559.
- บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด. 2545. **ผ้าไทย : ภูมิแผ่นดินไทย 5**. พิมพ์ครั้งที่ 1.
บริษัท จีเอ็ม แม็ก มีเดีย จำกัด; กรุงเทพฯ.
- โบว์ราตรี. 2555. **ประวัติชุดราตรี**. 2555. [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
<http://www.xn--b3ca4aeq3deb2kcd2b7a5hqfl.com>, 12 กุมภาพันธ์ 2559.
- ตำนานผ้าฝ้ายทอมือ**. 2555. [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
<http://www.chaimongkol.net/site/index.php/saiboon-julakatin/cotton-2>,
25 มิถุนายน 2559
- ปราโมท พัฒนา. ม.ป.ป. **ชุดแต่งการประจําชาติประจําญี่ปุ่น**. [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
<http://japanfavor.blogspot.com/2014/07/kimono.html>, 11 มีนาคม 2559.
- ปุกฤษดา-แพร์. 2556. **ประวัติการแต่งกายของแต่ละประเทศ**. [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก:
<http://pantip.com/topic/30348083>, 22 เมษายน 2559.
- วิทิตีเดีย สารานุกรม. 2553. **ผ้าไทย**. [จากออนไลน์] เข้าถึงจาก:
<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%9D%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A2>, 4 กรกฎาคม 2553
- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจตุจักร. ม.ป.ป. **โครงการพัฒนาหัตถกรรมใน-
ชนบท**.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

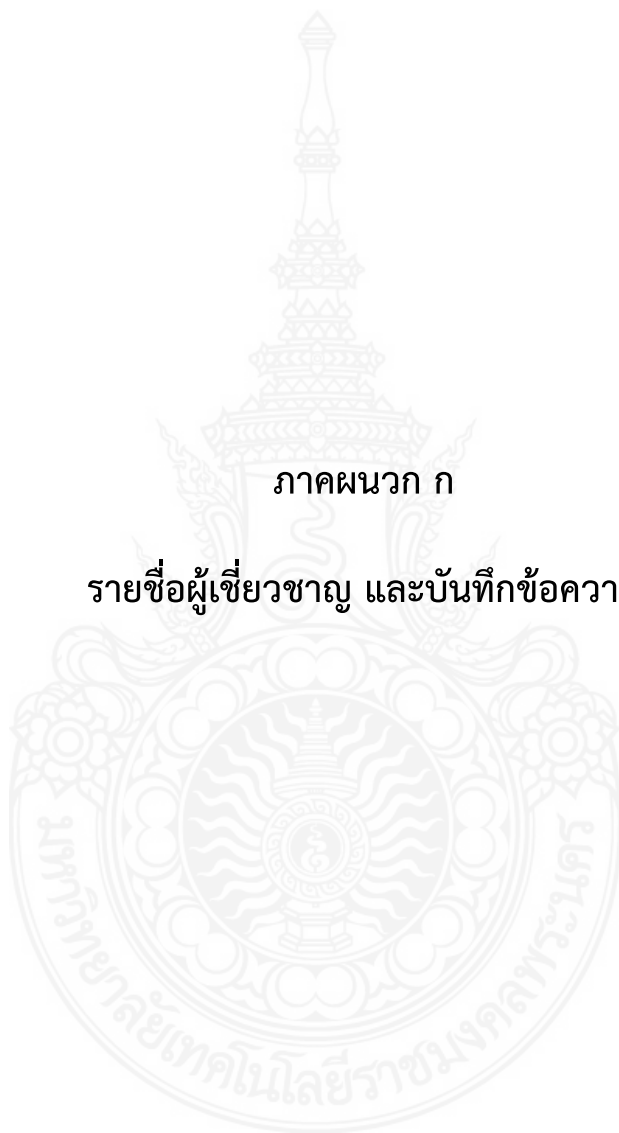
- สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาผ้าไหมไทย. 2556. [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
http://www.qsds.go.th/monmai/cloth_history.php?cloth_id=1, 1 เมษายน 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2545. **ผ้าไทยสายใยแห่งภูมิปัญญา สู่คุณค่า เศรษฐกิจไทย**. องค์การค้าของคุรุสภา; กรุงเทพฯ.
- เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย. 2549. **ศิลปะการตกแต่งเสื้อผ้า**. พิมพ์ครั้งที่ 1. โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์; กรุงเทพฯ.
- อ้อม. 2557. **แฟชั่นสไตล์ลิส**. . [จากออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
<https://fashioneasylife.wordpress.com/2013/05/04/>, 4 กรกฎาคม 2559.
- Newman Alex and Shariff. 2009. **Fashion A-Z An Illustrated Dictionary**. Lauren King Publishing Ltd; United Kingdom.
- Rajamangala University of technology Krungthep. 2012. **Fashion Dictionary**. Bangkok.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และบันทึกข้อความ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์เอกทิพย์ กรี่เงิน
หัวหน้าสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย
อาจารย์ประจำสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณี วิศิษฐ์วงศ์กร
อาจารย์ประจำสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
4. อาจารย์กฤตพร ชูเส้ง
อาจารย์ประจำสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
5. อาจารย์มัลลิกา จงจิตต์
อาจารย์ประจำสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

โครงการพิเศษฯ เรื่อง การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย

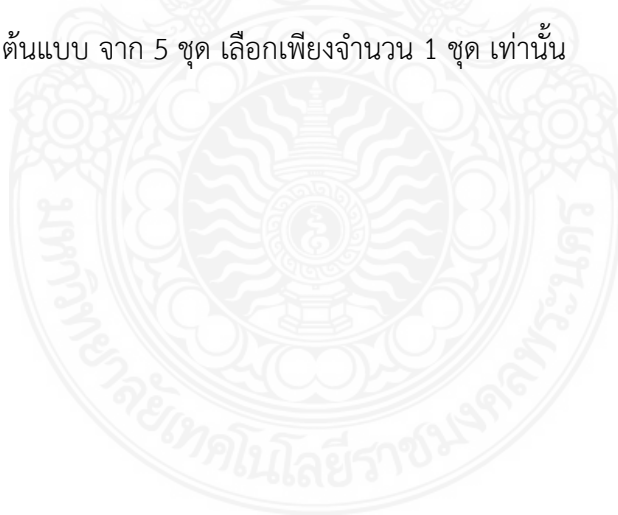
เรียนผู้เชี่ยวชาญ

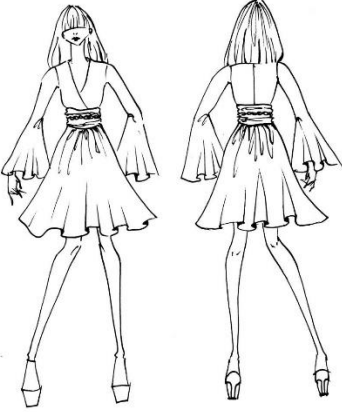
ด้วยข้าพเจ้านางสาวชิววดีและนางสาวณัฐกชนันท์ นักศึกษาสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ดำเนินการทำโครงการพิเศษฯ เรื่อง การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบของชุดกีโมโน
2. เพื่อประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (ถูกต้อง) ลงในช่อง “เลือก” ชุด ที่ท่านคิดเห็นว่าเหมาะสม

เพื่อใช้ในการผลิตต้นแบบ จาก 5 ชุด เลือกเพียงจำนวน 1 ชุด เท่านั้น

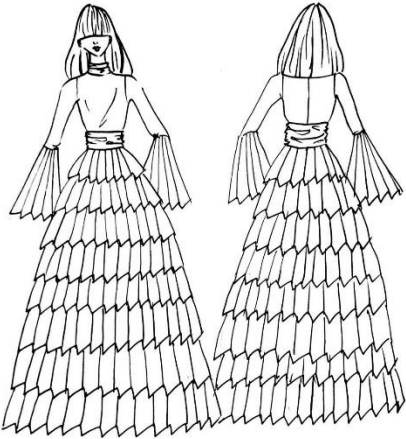

ชุดที่	รูปแบบ	เลือก	เหตุผลที่เลือก /ข้อเสนอแนะ
1.			

ชุดที่	รูปแบบ	เลือก	เหตุผลที่เลือก /ข้อเสนอแนะ
2.			

ชุดที่	รูปแบบ	เลือก	เหตุผลที่เลือก /ข้อเสนอแนะ
3.			

ชุดที่	รูปแบบ	เลือก	เหตุผลที่เลือก /ข้อเสนอแนะ
4.			

ชุดที่	รูปแบบ	เลือก	เหตุผลที่เลือก /ข้อเสนอแนะ
5.			

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ตำแหน่ง.....

ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งความคิดเห็นของท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโครงการพิเศษฯ เรื่อง การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกี๊โมโนด้วยผ้าไทย

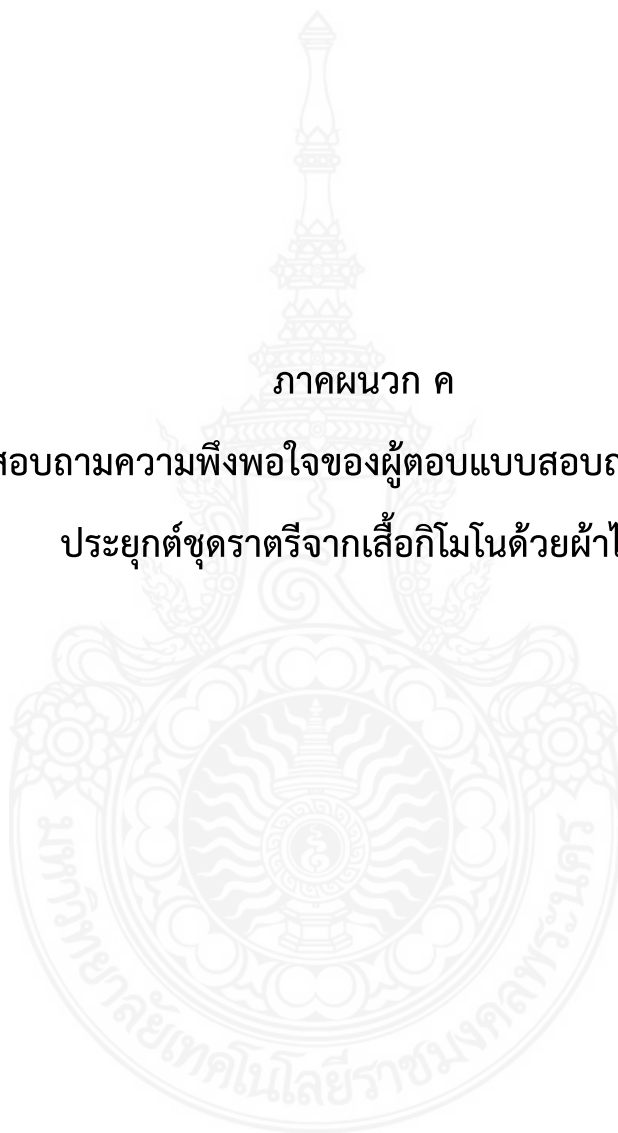
วชิรวิดี เจริญสมอ

นางสาวณัฐกชนันท์ หรุ่นก่องทรัพย์

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการ

ประยุกต์ชุดตราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื่อกีโมโนด้วยผ้าไทย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

1. อายุ.....ปี

2. สถานภาพ

โสด สมรส หย่าร้าง/หม้าย

3. อาชีพ

นักศึกษา ครู/อาจารย์ อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าไทย

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ระดับคะแนนที่กำหนดมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

รูปแบบที่ 1 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าฝ้ายลายน้ำไหล

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	รูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้าลายน้ำไหล					
2.	สวมใส่ได้จริง					
3.	ความสวยงาม					
4.	รูปแบบชุดโดยรวม					

รูปแบบที่ 2 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าจก

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	รูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้าจก					
2.	สวมใส่ได้จริง					
3.	ความสวยงาม					
4.	รูปแบบชุดโดยรวม					

รูปแบบที่ 3 การประยุกต์ชุดราตรีจากเสื้อกิโมโนด้วยผ้าจีนมุก

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.	รูปแบบของชุดที่ประยุกต์เหมาะสมกับผ้าจีนมุก					
2.	สวมใส่ได้จริง					
3.	ความสวยงาม					
4.	รูปแบบชุดโดยรวม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ สกุล นางสาวชिरวดี เชิงสมอ
 วัน เดือน ปีเกิด 22 ตุลาคม 2535
 ที่อยู่ปัจจุบัน 17/7 หมู่ 10 แขวงบางแกว
 เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
คหกรรมศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	2558
มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย	โรงเรียนสตรีวัดระฆัง	2553

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ สกุล นางสาวณัฐกษณันท์ หรุ่นก่องทรัพย์
 วัน เดือน ปีเกิด 11 กรกฎาคม 2536
 ที่อยู่ปัจจุบัน 72/30 ตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่
 จังหวัดนนทบุรี 11140

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
คหกรรมศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	2558
มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย	โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม	2554

